

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Natálie LESKOVJANOVÁ

**Multikriteriální hodnocení rezidenční atraktivity z geografické
perspektivy: případová studie rodin s malými dětmi ve Valašském Meziříčí**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Petr Šimáček, Ph.D.

Olomouc 2024

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo): Natálie Leskovjanová (R210303)

Studijní obor: B0532A330021 Geografie

Název práce: Multikriteriální hodnocení rezidenční atraktivity z geografické perspektivy: případová studie rodin s malými dětmi ve Valašském Meziříčí

Title of thesis: Multi-criteria evaluation of residential attractiveness from the geographical point of view: A case study of families with small children in Valašské Meziříčí

Vedoucí práce: Mgr. Petr Šimáček, Ph.D.

Rozsah práce: 64 stran, 2 vázané přílohy

Abstrakt: Bakalářská práce se zabývá hodnocením rezidenční atraktivity lokalit ve Valašském Meziříčí z pohledu rodin s malými dětmi. Zásadní pro tuto práci bylo vymezení kritérií, na základě kterých byly lokality hodnoceny. Prostřednictvím rozhovorů s rodiči malých dětí byly kritériím přiděleny váhy relativní důležitosti. Výsledky ukázaly, že nejdůležitějším kritériem bylo kritérium vzdálenost od frekventované cesty, nejméně důležitým bylo kritérium vzdálenost od autobusového nebo vlakového nádraží. Většina zastavěných lokalit se pro rodiny s malými dětmi jeví jako velmi atraktivní.

Klíčová slova: rezidenční preference, rodina s malými dětmi, atraktivita území, multikriteriální analýza, delfská metoda

Abstract: The bachelor thesis focuses on the rating of residential attractiveness of localities in Valašské Meziříčí from the perspective of families with small children. In this thesis it was essential to define the criteria on the basis of which the localities were evaluated. Through interviews with parents of small children, the criteria were assigned weights of relative importance. The results showed that the most important criterion for families was a distance from a busy road, and the least important was a distance from a bus or a train station. Most of the built-up areas appear to be very attractive to families with small children.

Key words: residential preferences, family with small children, attractiveness of the area, multicriteria analysis, delphi method

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením Mgr. Petra Šimáčka, Ph.D. a za pomoci pramenů, které jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů a literatury.

.....

V Olomouci dne

.....

Podpis autora

Touto cestou bych ráda poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce, Mgr. Petru Šimáčkovi, Ph.D., za odborné vedení této práce, cenné rady a připomínky, ochotu, a především trpělivost při tvorbě této práce. Dále děkuji své rodině a příteli za podporu během celého studia.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Natálie LESKOVJANOVÁ**
Osobní číslo: **R210303**
Studijní program: **B0532A330021 Geografie**
Téma práce: **Multikriteriální hodnocení rezidenční atraktivity z geografické perspektivy: případová studie rodin s malými dětmi ve Valašském Meziříčí**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Zásady pro vypracování

Práce se bude zabývat mapováním atraktivních a neatraktivních míst k bydlení na území města Valašské Meziříčí z pohledu rodin s malými dětmi, a to konkrétně s využitím konceptu vícekritériálního hodnocení. Na základě teoretické části práce, která se bude věnovat zejména přehledu relevantních informačních zdrojů o zkoumané problematice, autorka identifikuje klíčová kritéria ovlivňující rezidenční atraktivitu území města a následně si zvolí odpovídající výzkumné metody, které bude dále aplikovat při řešení své práce. V aplikační části práce dojde k prostorové analýze jednotlivých zvolených kritérií a následně syntéze dílčích výsledků zmíněných analýz, na jejímž základě bude vyhodnocena rezidenční atraktivita území města. Na závěr se autorka pokusí porovnat výsledky své práce s poznatky popisovanými v teoretické části práce.

Rozsah pracovní zprávy: **5 000 – 8 000 slov**
Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

Clark, W. A. V. (2009): Changing Residential Preferences across Income, Education, and Age: Findings from the Multi-City Study of Urban Inequality. *Urban Affairs Review*, 44, 334–355.
Jansen, S. J. T. (2012): What is the worth of values in guiding residential preferences and choices? *Journal of housing and the built environment* 27 (3), 273-300.
Kim, T.-K., Horner, M. W., Marans, R. W. (2005): Life Cycle and Environmental Factors in Selecting Residential and Job Locations. *Housing Studies*, 20, 457–473.
Lien, V., Pérez-Gladish, B., Rubiera-Morollón, F. et al. (2021): Residential choice from a multiple criteria sustainable perspective. *Annals of Operations Research*.
Malczewski J., Rinner C. (2015): *Multicriteria Decision Analysis in Geographic Information Science, Advances in Geographic Information Science*. New York: Springer.
Siwek, T. (2011): *Percepce geografického prostoru*. ČGS, Praha.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Petr Šimáček, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: 11. dubna 2023
Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2024

L.S.

---

doc. RNDr. Martin Kubala, Ph.D.
děkan

---

doc. Mgr. Pavel Klapka, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 11. dubna 2023

Seznam použitých zkratek

AHP	Analytic Hierarchy Process
ČR	Česká republika
GIS	geografický informační systém
HMPOR	hrubá míra porodnosti
MHD	městská hromadná doprava
MŠ	mateřská škola
SO ORP	správní obvod obce s rozšířenou působností
SŠ	střední škola
SVČ	středisko volného času
TOPSIS	Technique for Order Preference by Similarity to Ideal Solution
ZK	Zlínský kraj
ZŠ	základní škola

Obsah

Seznam použitých zkratk	7
1 Úvod	10
2 Cíle práce	11
3 Teoretická a metodologická východiska	12
3.1 Rezidenční preference	12
3.1.1 Sociodemografické (socioekonomické) faktory	13
3.1.2 Životní styl	17
3.2 Rodina s malými dětmi	19
3.3 Polostrukturovaný rozhovor	19
3.4 Delfská metoda	19
3.5 Multikriteriální analýza	20
4 Základní charakteristika města Valašské Meziříčí	23
4.1 Poloha města	23
4.2 Fyzicko-geografická charakteristika	24
4.3 Sociodemografická charakteristika	25
4.4 Vybavenost města	27
4.5 Střednědobý výhled rozvoje města	28
5 Zdroje dat a metody	31
5.1 Identifikace a vymezení kritérií	31
5.2 Polostrukturovaný rozhovor a delfská metoda	31
5.3 Multikriteriální analýza	33
5.3.1 Vstupní data pro multikriteriální analýzu	33
5.3.2 Postup zpracování	35
6 Výsledky	37
6.1 Kritérium vzdálenost od dětského hřiště	37
6.2 Kritérium vzdálenost od sportoviště/ SVČ	38
6.3 Kritérium vzdálenost od zelených ploch	38
6.4 Kritérium vzdálenost od MHD zastávky	39
6.5 Kritérium vzdálenost od autobusového/ vlakového nádraží	40
6.6 Kritérium vzdálenost od mateřské školy	40
6.7 Kritérium vzdálenost od základní školy	41
6.8 Kritérium vzdálenost od obchodu se základními potravinami	41
6.9 Kritérium vzdálenost od dlouhodobého parkování	42
6.10 Kritérium vzdálenost od ambulantní péče	43
6.11 Kritérium vzdálenost od centra	44
6.12 Kritérium vzdálenost od frekventované cesty	44

6.13	Kritérium záplavovost území	45
6.14	Výsledné multikriteriální hodnocení (ne)atraktivity	46
7	Diskuze	50
8	Závěr.....	52
	Summary	54
	Seznam použitých zdrojů	55
	Seznam příloh.....	60

1 Úvod

Tématem této bakalářské práce je zhodnocení atraktivity lokalit ve Valašském Meziříčí z pohledu rodin s malými dětmi. Rozhodování o výběru místa k bydlení je humánními geografy často řešeným a zkoumaným tématem. Výzkumníci se snaží zjistit, jaké jsou rezidenční preference obyvatel a co tyto preference ovlivňuje. Rezidenční preference bývají srovnávány podle věku, pohlaví, povolání, rasy a dalších faktorů včetně životního stylu.

V literatuře nenajdeme příliš zdrojů zabývajících se rezidenčními preferencemi konkrétně rodin s malými dětmi, tudíž by tato práce měla být přínosem. Literatura použitá v této práci byla převážně zahraniční, jelikož v českém prostředí nebyly nalezeny vhodné zdroje.

Výběr vhodné rezidenční lokality pro rodinu s dětmi je důležitým rozhodnutím, které ovlivňuje kvalitu života všech členů domácnosti. Vhodná lokalita by měla splňovat specifické potřeby rodin s dětmi, jako je například dostupnost základních škol, mateřských škol, parků, hřišť, obchodů, zelených ploch, MHD a dalších.

Valašské Meziříčí nabízí rodinám s malými dětmi různé možnosti bydlení. Celkově město disponuje rozvinutou infrastrukturou a širokou škálou služeb, které rodinám s dětmi usnadňují život. Okolí Valašského Meziříčí obklopuje příroda, která je pro rodiny s dětmi atraktivní a je ideální pro trávení volného času.

Rezidenční preference rodin s malými dětmi se budou odrážet na kvantitativních i kvalitativních datech shromážděných pomocí polostrukturovaných rozhovorů. Na základě těchto dat bude vypracována mapa zobrazující výsledky atraktivních a neatraktivních míst.

Výsledky práce by mohly sloužit jako podklad pro rodiče s dětmi při výběru vhodné rezidenční lokality ve Valašském Meziříčí nebo jako podklad pro urbanisty při územním plánování.

Práce je kromě úvodu, cílů, diskuze a závěru strukturována do čtyř kapitol. První z nich je kapitola 3 zabývající se teoretickým a metodologickým vymezením práce. Následuje kapitola 4 popisující zájmovou oblast, a to obec Valašské Meziříčí. V kapitole 5 jsou popsány všechny zdroje dat a metody, které autorka při zpracovávání použila. Poslední je kapitola 6, která popisuje výsledky zjištěné v této práci.

2 Cíle práce

Základním cílem práce je identifikace klíčových kritérií na základě rezidenčních preferencí rodin s malými dětmi. Následně je nutné určit důležitost jednotlivých kritérií udělováním vah. Dalším cílem je zjistit důvody, které ovlivňují rozhodování rodin při výběru místa bydliště. S využitím získaných dat dojde k vytvoření mapy, která bude sloužit k interpretaci nejvíce a nejméně atraktivních míst k bydlení pro rodiny s malými dětmi. Tyto výzkumné otázky pak poslouží k naplnění cílů:

- Která kritéria jsou při rozhodování o výběru místa bydliště ve Valašském Meziříčí pro rodiny s malými dětmi nejvíce a nejméně důležitá?
- Kde ve Valašském Meziříčí najdeme nejatraktivnější a nejméně atraktivní místa k bydlení pro rodinu s malými dětmi?

3 Teoretická a metodologická východiska

V této teoreticko-metodologické části práce budou primárně popsána teoretická východiska týkající se rezidenčních preferencí. Zároveň budou popsány faktory, které rezidenční preference ovlivňují, a to sociodemografické (socioekonomické) faktory a životní styl. Součástí budou také příklady modelových studií zabývajících se tímto tématem, postup autorů a zjištěné poznatky. Na závěr bude definována rodina s malými dětmi a popsány budou také metody použité v této práci.

3.1 Rezidenční preference

Stěžejní pro tuto práci je vymezení a charakteristika rezidenčních preferencí. Vzhledem k tomu, že se práce zaměřuje mimo jiné na identifikaci kritérií, podle kterých rodiny vybírají své bydlení, je klíčové pochopit, jak tento proces výběru místa k bydlení ovlivňují rezidenční preference.

Problematikou regionálních a sídelních preferencí se od 60. let zabývá behaviorální geografie¹. Podstata zkoumání tkví ve vnímání a hodnocení prostoru jednotlivcem a v interpretaci jeho prostorových znalostí. V momentě, kdy se behaviorální geografie soustředí pouze na konkrétního člověka, dochází k většímu pronikání k podstatě daného jevu. Získávají se tak informace, které by jinými metodami nebylo možné získat. Tímto způsobem jsou získávána tzv. měkká data, která se výrazně liší od běžně užívaných empiricky dostupných dat (Drbohlav, 1990, s. 13).

Při zjišťování sídelních preferencí se výzkumníci zaměřují na identifikaci míst, která jsou obyvateli vnímána jako atraktivní a která naopak jako neatraktivní a snaží se zjistit důvody jejich (ne)atraktivity. Cílem je pochopit, jak vnímají prostor jednotlivci či skupiny lidí a jak to následně ovlivňuje jejich rozhodování při výběru místa k bydlení (Drbohlav, 1990, s. 13).

Na rezidenční preference mají vliv různé faktory. Někteří výzkumníci zkoumají rezidenční preference s ohledem na sociodemografické (socioekonomické) faktory, jako je pohlaví, věk, příjem, vzdělání, rodinný stav nebo rasa (např. Clark, 2009), jiní zkoumají rezidenční preference v závislosti na životním stylu (např. Jansen, 2012).

---

¹ Behaviorální geografie zkoumá, jak se jedinci chovají v prostoru a jak individuálně vnímají místa. Vnímání místa se také nazývá percepce. Zároveň se výzkumníci zabývají kognitivními procesy, které ovlivňují rozhodování například o výběru lokality (Daněk, 2013).

Rezidenční preference se dají rozdělit na preference odhalené a deklarované. Souvislosti mezi odhalenými a deklarovanými preferencemi se zabýval ve své studii Vasanen (2012). Jeho studie byla zaměřena na třetí největší městský region ve Finsku – Turku.

Odhalené rezidenční preference jsou zjišťovány podle skutečné volby výběru bydlení. Takový přístup obecně předpokládá, že volba bydlení zároveň odráží preference obyvatel (Vasanen, 2012, s. 302). Autor uvádí, že je tento přístup mnohdy kritizován, jelikož nedostatečně vysvětluje opravdové preference obyvatel, proto je podle něj v novější literatuře více používán druhý přístup, a to přístup deklarovaných preferencí.

Deklarované rezidenční preference jsou vyhodnoceny na základě preferencí optimálního bydlení. Ty mohou a nemusí být v rozporu s odhalenými preferencemi (Vasanen, 2012, s. 302–303). Deklarované preference jsou v autorově studii sledovány pomocí odpovědí respondentů v rámci dotazníků. Tento přístup deklarovaných rezidenčních preferencí má několik úskalí: může dojít ke zkreslení odpovědí kvůli nesrozumitelným otázkám; není jasné, jestli se dají preference jednoduše seřadit; původní preference obyvatel při vzniku měst se lišily od dnešních preferencí, a tím částečně dochází k nesouladu mezi dnešními preferencemi a skutečnou strukturou města (Vasanen, 2012, s. 303). V dnešní době se na částech území, které slouží k nové výstavbě uplatňuje územní plánování a mohou se zde promítat dnešní rezidenční preference obyvatel.

Jak už bylo zmíněno výše, data ve studii Vasanen (2012) byla shromažďována formou dotazníku, ve kterém respondenti vyjadřovali svůj postoj k 13 vymezeným tvrzením pomocí pětibodové škály (od *zcela nesouhlasím* po *zcela souhlasím*). V jeho studii došlo ke zjištění, že mezi odhalenými a deklarovanými preferencemi je jasná shoda. Z toho vyplývá, že si lidé buď vybírají bydliště podle svých rezidenčních preferencí nebo své preference přizpůsobují prostředí, ve kterém žijí (Vasanen, 2012). Autor studie se přiklání spíše k první variantě, a to, že lidé v rámci městského regionu Turku opravdu bydlí podle svých rezidenčních preferencí. V městském regionu Turku je velmi zřetelné územní plánování, což může stát za těmito výsledky.

3.1.1 Sociodemografické (socioekonomické) faktory

Podle Sinniah et al. (2016) mohou mít sociodemografické či socioekonomické faktory různý vliv na rezidenční preference. U každého jedince jsou rezidenční preference odlišné, tudíž nepanuje jasná shoda ani mezi členy jedné domácnosti. Každá domácnost má individuální potřeby, které se dají vyjádřit specifickými preferencemi založených na sociodemografických

či socioekonomických faktorech. Domácnosti mohou být složeny z jedinců různého věku, pohlaví, rasy, úrovně vzdělání, zaměstnání a rodinného stavu.

V průběhu života se navíc individuální preference mění. Jak píše Vasanen (2012, s. 304), jeden z hlavních důvodů změny preferencí může být narození dětí. Na rezidenční preference rodičů malých dětí se zaměřuje tato bakalářská práce.

Mezi další faktory ovlivňující rezidenční preference patří ekonomické faktory jako je například příjem nebo cena bydlení. Clark (2009) zkoumal měnící se rezidenční preference v závislosti na věku, vzdělání a příjmu v souvislosti s rasou a socioekonomickým statutem. Žádná z těchto charakteristik však v práci zaměřené na Valašské Meziříčí nebude uvažována.

Vzhledem k zaměření práce věnující se rodinám s malými dětmi bude dále zmíněna studie Ortega-Momtequín et al. (2021) a studie Jaroszewicz (2019).

Ve studii Ortega-Momtequín et al. (2021) je ukázán model výběru rezidenčních lokalit na městě Oviedo, které se nachází na severu Španělska. Oviedo má 220 448 obyvatel (tamtéž), což je přibližně desetinásobek počtu obyvatel Valašského Meziříčí. Jedná se o typické kompaktní evropské město (tamtéž), tudíž by mohlo být vhodným modelem i pro tuto práci.

Na základě různých profilů obyvatel došlo ve studii Ortega-Momtequín et al. (2021) k hodnocení města Oviedo podle různých rozhodovacích kritérií. Těmto kritériím byly následně přiřazeny váhy metodou AHP (Analytic Hierarchy Process, analytický hierarchický proces) v kombinaci s metodou TOPSIS (Technique for Order Preference by Similarity to Ideal Solution, technika řazení preferencí podle podobnosti s ideálním řešením)². Autoři této práce nejprve vymezili území a následně soubor kritérií. Zohledněna byla různá sociální, environmentální a ekonomická rozhodovací kritéria. Použito bylo celkem osm kritérií (viz tab. 1). Tato kritéria byla vybrána podle toho, jak jsou relevantní v rozhodovacím procesu výběru vhodné lokality obyvatel města (Ortega-Momtequín et al., 2021, s. 50). V tab. 1 níže je přehled vybraných kritérií.

---

² V této práci budou použity jiné metody, které jsou podrobně popsány v kapitole 5.

Tab. 1: Sociální, environmentální a ekonomická kritéria a jejich popis

	Kritéria
Sociální	1. Vzdálenost k nejbližšímu zdravotnímu středisku
	2. Počet základních škol v oblasti vzdělávání
Environmentální	3. Vzdálenost k centru města
	4. Hustota zástavby
	5. Vzdálenost k parku se zelení
	6. Vzdálenost k vlakovému nebo autobusovému nádraží
	7. Vzdálenost k dálničnímu napojení
Ekonomické	8. Průměrná cena bytu

Zdroj: převzato ze studie Ortega-Momtequín et al. (2021)

Zásadní pro výzkum Ortega-Momtequín et al. (2021) byl profil rozhodovatele, přičemž došlo k nadefinování pěti rodinných profilů, které představují pět nejčastějších typů rodin (viz tab. 2). Pro tuto práci zaměřenou na rodiny s malými dětmi je zásadní profil 2 – malá rodina (pár a jedno dítě nebo rodina s jedním rodičem) a profil 3 – velká rodina (pár a tři děti nebo dvě děti a starší osoba). Ze studie vyplývá, že profil 2 považuje za nejdůležitější kritérium průměrné ceny bydlení. Toto kritérium má profil 3 až na třetím místě. Pro oba profily je velmi důležitý počet základních škol v dané lokalitě. Profil 3 považuje za stejně zásadní, jako je počet základních škol v dané lokalitě také vzdálenost k nejbližšímu zdravotnickému zařízení. Třetím nejdůležitějším kritériem profilu 2 je vzdálenost k parku se zelení. V případě obou profilů patřilo k nejméně důležitým kritériím hustota zástavby, vzdálenost k dálničnímu napojení a vzdálenost k autobusovému nebo vlakovému nádraží. (Ortega-Momtequín et al., 2021). Všechny váhy kritérií pro profil 2 a profil 3 jsou uvedeny v tab. 3.

Tab. 2: Popis profilů rozhodovatelů

Profil	Popis
Profil 1	Mladý pár nebo svobodní bez dětí
Profil 2	Malá rodina (pár a jedno dítě nebo rodina s jedním rodičem)
Profil 3	Velká rodina (pár a tři děti nebo dvě děti a starší osoba)
Profil 4	Osoba nebo starší pár bez dětí
Profil 5	Turista nebo dočasný rezident

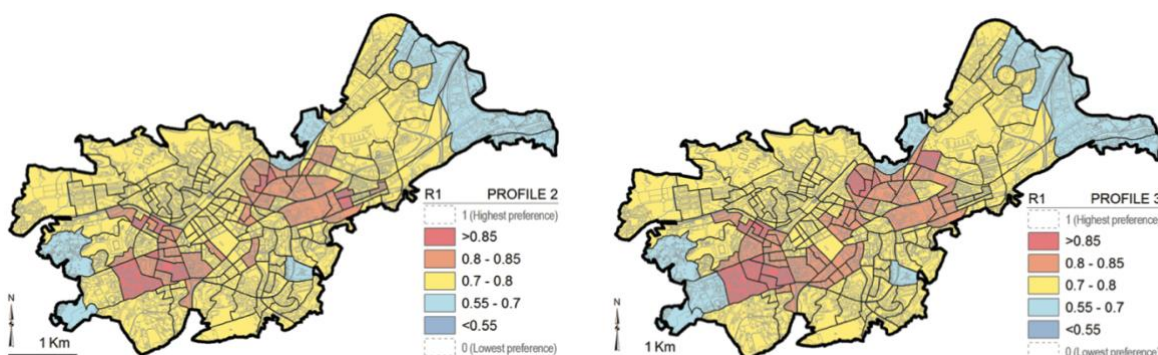
Zdroj: převzato ze studie Ortega-Momtequín et al. (2021) a následně přeloženo v překladači DeepL

Tab. 3: Váhy kritérií podle profilu získané pomocí metody AHP

	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8
Profil 2	0,141	0,212	0,111	0,032	0,196	0,054	0,040	0,214
Profil 3	0,201	0,201	0,131	0,050	0,138	0,075	0,035	0,170

Zdroj: převzato ze studie Ortega-Momtequín et al. (2021)

Dále z výsledků studie zaměřené na město Oviedo vyplývá, že profil 2 i profil 3 preferuje velmi podobné lokality (viz obr.1) a projevuje se zde velký význam blízkosti centra. Význam centra je výraznější u profilu 2 než u profilu 3. U profilu 3 je znatelný kompromis mezi vzdáleností od centra a možností zisku většího obytného prostoru s většími domy. Okrajové čtvrti města a čtvrti špatně dostupné veřejnou dopravou jsou nejméně preferované u obou profilů. Výsledky pro Oviedo naznačují, že je možné je použít i pro jiná středně velká města s podobnými charakteristikami (Ortega-Momtequín et al., 2021).

Obr. 1: Výsledky pro profil 2 (vlevo) a profil 3 (vpravo)

Zdroj: převzato ze studie Ortega-Momtequín et al. (2021)

Vzhledem k tomu, že i vysokoškoláci mohou během svého studia zvažovat bydlení vhodné pro případ narození dětí, je v této práci zahrnuta také studie Jaroszewicz (2019). Ta zkoumala, kde by studenti během svého studia na vysoké škole chtěli v rámci Varšavy bydlet a z jakého důvodu. Formou geo-dotazníku³ studenti vyznačili do mapy preferované lokality (celkem 10). Následně ohodnotili vymezený seznam kritérií podle toho, která z těchto kritérií byla jejich první, druhou a třetí volbou při uvažování preferovaných lokalit. Takto získané informace následně sloužily k určení vah významnosti jednotlivých kritérií, což bylo dále využito při vytváření modelu pomocí multikriteriální analýzy⁴. Díky existenci mapových služeb magistrátu hlavního města Varšavy si mohli respondenti prohlédnout různé tematické mapy včetně mapy hluku, interaktivního plánu města, místních plánů územního rozvoje a dalších viz Jaroszewicz (2019, s. 856–857). Získané informace potom studenti využili při označování preferovaných lokalit (Jaroszewicz, 2019).

Z výsledků studie z Varšavy vyplývá, že nejdůležitějším kritériem při výběru dané lokality bylo kritérium *pohodlná doprava nebo blízkost univerzity*, druhé nejdůležitější bylo *klid a ticho*, *zelené plochy* a třetí nejdůležitější bylo *hospody, restaurace, kluby* (Jaroszewicz, 2019, s. 859).

3.1.2 Životní styl

Jak už bylo zmíněno výše, kromě sociodemografických faktorů ovlivňuje rezidenční preference také životní styl. Jansen (2012, s. 274) uvádí, že se někteří experti shodují na faktu, že pouze sociodemografické faktory nestačí k vysvětlení rezidenčních preferencí. Autorka zmiňuje, že podle těchto expertů má být rozhodování lidí vysvětleno také jejich životním stylem. Zároveň uvádí, že tento přístup bývá kritizován, jelikož neexistuje přesné vymezení toho, co se rozumí životním stylem. Dalším důvodem kritiky je, že životní styly nejsou stabilní, jelikož se v průběhu života mění (tamtéž).

Definice životního stylu se liší, protože se studiem životních stylů zabývá mnoho oborů včetně sociologie, kulturní antropologie, psychologie, filozofie, marketingu, a právě humánní geografie. Při vytváření typologií životního stylu se hledají konzistentní vzorce, které dokážou vymezit jednotlivé životní styly. Odlišné pro tyto vzorce jsou hodnoty, názory a postoje lidí. Pomocí nich pak mohou být předpověděny preference v oblasti bydlení (Jansen, 2012, s. 274).

---

³ „Geo-dotazník je metoda získávání a shromažďování podnětů od veřejnosti prostřednictvím odpovědí na soubor připravených otázek na témata, která mají explicitní a/nebo implicitní prostorové konotace“ (Jaroszewicz, 2019), překlad autorky bakalářské práce.

⁴ Multikriteriální analýza je podrobněji popsána v kapitole 3.5.

Podle Oxford English Dictionary (2023) je životní styl definován jako „*styl nebo způsob života*“⁵. Chliaoutakis, et al. (2005, s. 415) zase o životních stylech mluví jako o „*kolektivních vzorcích způsobu života, které lze rozpoznat podle řady charakteristických rysů vztahujících se k postojům, činnostem, přesvědčením, praktikám, hodnotám nebo vzorcům mezilidského chování*“⁶.

Pro oblast bydlení byl životní styl definován například takto: „*hluboce zakořeněné a zakotvené, převládající postoje k různým typům obytných oblastí*“⁷ (Aeroe in Walker a Li, 2006, s. 78). V této souvislosti dochází k rozdílnému vnímání kritérií a rozdílným preferencím lokality. S ohledem na tuto skutečnost došlo v práci Walker a Li (2006) k odvození skupin životního stylu a také toho, jak preference životního stylu ovlivňují rozhodování o rezidenční lokalitě. Model volby vzniklý propojením zmíněného poskytuje možnost současně odhadnout oba jevy na základě rozhodnutí domácností ohledně umístění bydliště (Walker a Li, 2006).

V procesu modelování životního stylu existuje několik přístupů, které výzkumníci využívají. V práci Walkera a Li (2006) byl použit přístup založený na modelování preferencí a postojů. Tento přístup je založen na tom, že koncept životního stylu poskytuje bohatší informační základnu než například socioekonomické proměnné (Walker a Li, 2006).

Z práce Walkera a Li (2006) vychází, že preference životního stylu existují a jsou klíčovými při výběru místa bydliště. Dále bylo zjištěno, že preference životního stylu lze odvodit podle pozorovaných voleb místa bydliště a lze je částečně vysvětlit sociodemografickými (socioekonomickými) charakteristikami (příjem, věk a struktura domácnosti). Propojením demografických údajů, životního stylu a místa bydliště lze lépe pochopit rozvoj městských oblastí (Walker a Li, 2006, s. 97–98).

Jansen (2012) se ve své studii vysvětluje význam životního stylu při předpovídání preferencí a výběru bydlení. Autorka použila do výzkumu 29 hodnot, přičemž u každé z těchto hodnot měli respondenti určit, jak moc je pro ně daná hodnota důležitá, a to pomocí sedmibodové škály (1 = *vůbec není důležitá*, 7 = *mimořádně důležitá*). V této studii bylo zjištěno, že sociodemografické charakteristiky dokážou vysvětlit preference při výběru bydlení stále lépe než životní styly. Dále bylo zjištěno, že je potřeba dalšího výzkumu životních stylů, který by dokázal lépe vysvětlit volby, které lidé činí při výběru bydlení (Jansen, 2012, s. 298).

---

⁵ Překlad autorky bakalářské práce.

⁶ Překlad autorky bakalářské práce.

⁷ Překlad autorky bakalářské práce.

3.2 Rodina s malými dětmi

Stěžejní pro tuto práci je definovat, co jsou malé děti. Vymezení se bude řídit vývojovou psychologií, která rozlišuje a periodizuje jednotlivé fáze duševního vývoje člověka. Zacharová (2012, s. 18) ve své práci zmiňuje několik vývojových teorií, včetně teorie Erika Eriksona, kterou se bude řídit tato práce. Pro kontext práce byly zvoleny tyto vývojové fáze: novorozenecké období, kojenecké období, batolecí období, předškolní období a mladší školní věk. Celkově se tedy bude jednat o děti ve věku 0–11 let. Tato věková hranice bylo zvolena z důvodu, že se jedná o období, kdy dítě ještě není dostatečně samostatné, a rodiče tudíž více zvažují umístění bydliště na základě vzdáleností a dalších charakteristik městské vybavenosti.

3.3 Polostrukturovaný rozhovor

Polostrukturovaný rozhovor je kvalitativní výzkumná metoda, která kombinuje předem stanovené otázky s možností doptávat se a zkoumat tak nově vznikající témata. Tím rozhovor umožňuje jít do hloubky zkoumaného tématu a pomáhá tazateli zjistit od respondenta více informací. Tazatel klade otázky téměř stejným způsobem a ve stejném pořadí. Aby se tazatel mohl naplno věnovat respondentovi, je možné z rozhovoru pořídit audionahrávku namísto zapisování poznámek. Polostrukturovaný rozhovor je často využíván při zkoumání názorů, postojů nebo životních zkušeností respondentů (Clifford et al., 2010, s 103–113).

Jedním z nedostatků této metody je riziko zkreslení nebo ovlivnění ze strany tazatele, jelikož jeho postoje mohou ovlivnit odpovědi účastníků, a to může ohrozit objektivitu získaných dat. Další nevýhodou je časová náročnost polostrukturovaných rozhovorů, jelikož uskutečnění rozhovorů, jejich přepis a analýza dat může být dlouhý proces (Salomao, 2023).

3.4 Delfská metoda

Delfská metoda nebo také metoda Delphi je nástroj sloužící k prognózování. Jedná se o kvalitativní metodu s cílem získat názory od skupiny expertů na danou problematiku (Grime a Wright, 2016, s. 1–2). V kontextu této práce budou experty rodiče malých dětí.

Základními články delfské metody jsou tedy výzkumníci a experti. Princip spočívá v tom, že se výzkumník ptá na sadu otázek a experti na to odpovídají čísly. Následně je utvořen souhrn těchto odpovědí, který se předá zpět skupině expertů i s odůvodněním. Tato zpětná vazba pak ovlivňuje experty a může vést k tomu, že někteří z expertů své odpovědi přehodnotí a změní. Většinou se provádí několik kol tohoto procesu, protože cílem metody je získat konsenzus expertů a ucelený a kvalifikovaný pohled na danou problematiku. Nakonec výzkumník

odpovědi syntetizuje a zprůměruje. Při vyhodnocování mají názory všech expertů stejnou váhu (Grime a Wright, 2016).

Nevýhoda této metody spočívá v tom, že výzkumník může mít předpojaté názory, kterými může experty ovlivnit. Celý proces je založený na lidském úsudku. Lidský faktor je proto pravděpodobně hlavním prvkem ovlivňující efektivitu procesu (Grime a Wright, 2016, s. 5).

3.5 Multikriteriální analýza

Zásadní pro tuto práci bude využití metody nazývané multikriteriální analýza, protože výběr bydlení je doprovázen rozhodovacím procesem. Jako pomocný nástroj při rozhodování může sloužit právě multikriteriální analýza, která nabízí možnost řešit tyto rozhodovací problémy. Zásadní výhodou multikriteriální analýzy oproti binární analýze je možnost rozhodování na základě více než dvou kritérií. Tato metoda umožňuje efektivně vyhodnotit a porovnat alternativy na základě více kritérií současně, což přináší hlubší porozumění a transparentnost rozhodovacího procesu (Taherdoost a Madanchian, 2023). Multikriteriální analýza je využívána v mnoha oblastech. Výsledkem této analýzy by mělo být nejlepší možné řešení (Taherdoost a Madanchian, 2023, s. 77–78).

Základní struktura multikriteriálního rozhodování spočívá v posuzování sady alternativ na základě různých a často protichůdných kritérií podle preferencí rozhodovatele. Takto definovaná struktura MCDM (Multi-criteria decision making, multikriteriální rozhodování) zdůrazňuje 3 klíčové prvky: **rozhodovatel(é)**, **alternativy** a **kritéria**. Rozhodovatelé mohou být jednotlivci, skupina jednotlivců nebo organizace. Kritéria by měla být komplexní a měřitelná. Prostorové alternativy bývají definovány podle různých metod v závislosti na datových modelech GIS. Pokud se jedná o rastrový datový model, bývá alternativa nejčastěji vyjádřena jednou rastrovou buňkou o určité velikosti nebo kombinací rastrů. V případě vektorového datového modelu bývá alternativa vyjádřena vektorovým prvkem ve formě bodu, linie či polygonu nebo jejich kombinací (Malczewski a Rinner, 2015, s. 23–28).

Celý proces multikriteriální analýzy je založen na vymezení kritérií, kterým jsou různými metodami přiřazeny váhy podle důležitosti. Alternativy potom poskytují možnosti řešení. Metod multikriteriální analýzy je mnoho a je vždy potřeba použít nejvhodnější software a nástroj. Tyto metody používají různě složité algoritmy a různé metody určování vah kritérií. Každá z těchto metod má výhody a nevýhody. Obecně se ale dá říct, že všechny metody multikriteriální analýzy umožňují zvážit protichůdná kritéria (Taherdoost a Madanchian, 2023, s. 78, 83–85).

Kritéria jsou zásadním nástrojem při rozhodování o výběru rezidenční lokality a jsou klíčovými při multikriteriální analýze. V literatuře zabývající se rezidenčními preferencemi a faktory ovlivňujícími domácnosti při výběru rezidenční lokality jsou použita různá kritéria.

Sinniah et al. (2016, s. 14) ve své studii, která se zabývá vlivem rezidenčních preferencí na cestovní chování, použili následující kritéria týkající se rezidenční lokality:

- obchody v docházkové vzdálenosti
- dostupnost pracoviště
- přístup k bohoslužbám
- přístup k nákupnímu centru
- pěší trasy v okolí
- dostatek parkovacích míst
- dostupnost parku a rekreačních oblastí.

Ortega-Momtequín et al. (2021, s. 57) ve své práci zaměřené na hodnocení čtvrtí ve městě Oviedo zvolili tato kritéria:

- vzdálenost k nejbližšímu zdravotnímu středisku
- počet základních škol ve vzdělávací oblasti
- vzdálenost do centra města
- hustota zástavby
- vzdálenost k zeleným plochám
- vzdálenost k vlakovému nebo autobusovému nádraží
- vzdálenost k dálničnímu spojení
- průměrná cena bytů.

Jaroszewicz (2019, s. 859) zkoumala, podle jakých kritérií si studenti ve Varšavě vybírají místo k bydlení. Na seznamu kritérií, která měli studenti na výběr, byla tato:

- pohodlná doprava nebo blízkost univerzity
- klid a ticho, zelené plochy
- hospody, restaurace, kluby
- sport a rekreace
- kina, divadla, kultura
- školy, školky, hřiště

Z výčtu těchto tří studií je patrné, že se některá kritéria v rámci různých modifikací opakují. Je to dostupnost zelených ploch a rekreačních oblastí, dostupnost škol a dostupnost MHD. Tato opakující se kritéria budou mimo jiné zahrnuta v této bakalářské práci. Použita budou i některá z kritérií, která se v těchto třech studiích neopakovala, ale jeví se pro rodiče jako důležitá.

4 Základní charakteristika města Valašské Meziříčí

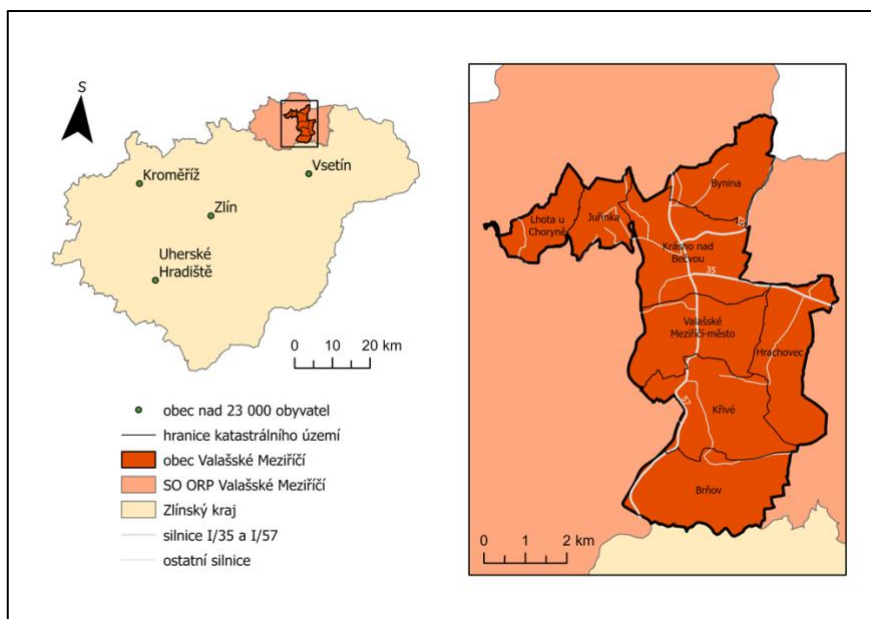
Pro potřeby výzkumu bylo vymezeno zájmové území jako obec Valašské Meziříčí. V této kapitole je popsána poloha města a stručně shrnuta jak fyzicko-geografická, tak sociodemografická charakteristika této obce. Zmíněn bude také střednědobý výhled týkající se plánovaných projektů na revitalizaci města.

4.1 Poloha města

Valašské Meziříčí je obec nacházející se ve východní části České republiky na severu Zlínského kraje. Obcí protéká Rožnovská a Vsetínská Bečva, které se zde stékají v řeku Bečvu (Mapy.cz, 2024).

Území se skládá z šesti místních částí – Hrachovec, Podlesí, Brňov, Bynina, Juřinka a Lhota a osmi katastrálních území – Brňov, Bynina Hrachovec, Juřinka, Krásno nad Bečvou, Křivé, Lhota u Choryně a Valašské Meziříčí-město (Valašské Meziříčí – oficiální web města, 2024b). Polohu Valašského Meziříčí v rámci Zlínského kraje a v rámci SO ORP spolu s hranicemi katastrálních území obce znázorňuje obr. 2.

Z hlediska dopravy je Valašské Meziříčí významným silničním i železničním dopravním uzlem. Městem prochází významné silnice I/35 a silnice I/57. Železnice vede z Valašského Meziříčí pěti směry, a to směr Kojetín, Vsetín, Rožnov pod Radhoštěm, Ostrava a Hranice na Moravě (Mapy.cz, 2024).

Obr. 2: Poloha Valašského Meziříčí v rámci Zlínského kraje a SO ORP Valašské Meziříčí,

katastrální území obce, Natálie LESKOVJANOVÁ, Olomouc 2024

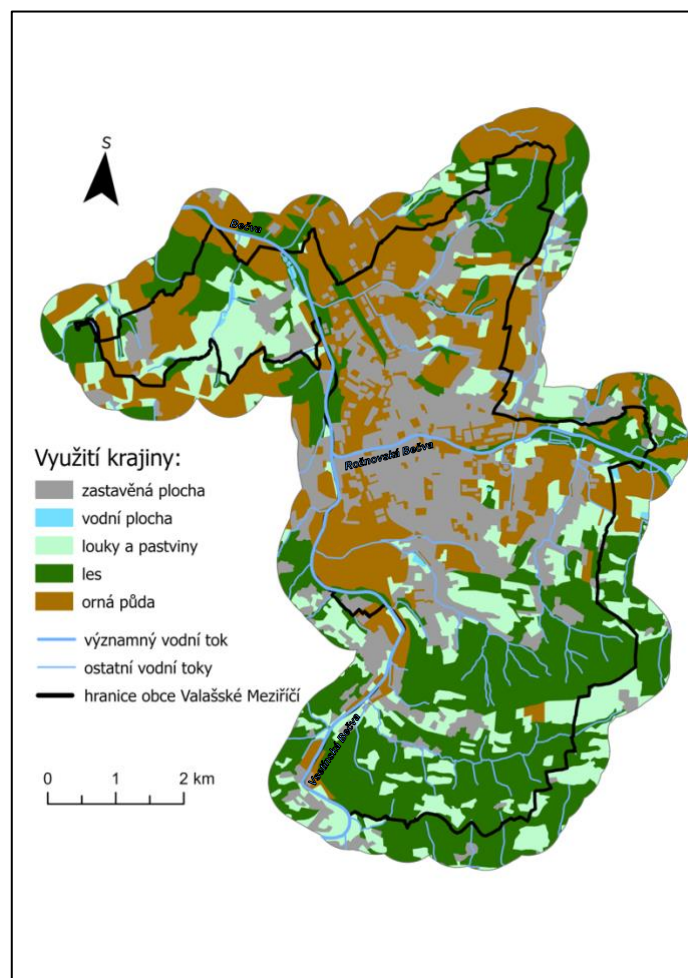
Zdroj: ArcČR 500 (2016), DATA50 (2023), vlastní zpracování v ArcGIS Pro

4.2 Fyzicko-geografická charakteristika

Valašské Meziříčí je obec o rozloze 35,44 km² (Risy.cz, 2021b). V oblasti využití krajiny nejvíce plochy zaujímají lesy (viz obr. 3). Ty se vyskytují zejména na jihu a severovýchodě území, ale nalezneme je i v severozápadní části území. V oblasti kolem lesů většinou nalezneme louky a pastviny. Zeleň obecně patří mezi důležitá kritéria pro rodiny s malými dětmi při výběru bydliště. V centru města je souvislé zeleně minimálně, největší souvislou plochou je Zámecký park Kinských a park Abácie. Nicméně i v centru a jeho okolí nalezneme velké množství zeleně. Ve středu území směrem k severu pak dominuje zastavěná plocha. Hojně zastoupeným druhem pozemku je také orná půda. Nejvýznamnější vodní plochou ve Valašském Meziříčí je rybník Podlesí.

Jak už bylo zmíněno výše, Valašským Meziříčím protéká Rožnovská a Vsetínská Bečva a řeka Bečva. Všechny tři zmíněné jsou potenciálním rizikem při záplavách. Vzhledem k tomu, že tyto řeky protékají kolem zastavěného území, bude jedním z kritérií záplavovost území při stoleté vodě. Stoletá voda je označení povodně, jejíž kulminační průtok je v dlouhodobém průměru dosažen nebo překročen jedenkrát za 100 let. Jedná se pouze o statistickou charakteristiku, což znamená, že se tato povodeň nemusí vyskytovat každých sto let. Záplavové území Q100 je potom vymezené území, které může být při výskytu povodně zaplaveno vodou.

Obr. 3: Využití krajiny v obci Valašské Meziříčí, Natálie LESKOVJANOVÁ, Olomouc 2024

Zdroj: ArcČR 500 (2016), DATA50 (2023), vlastní zpracování v ArcGIS Pro

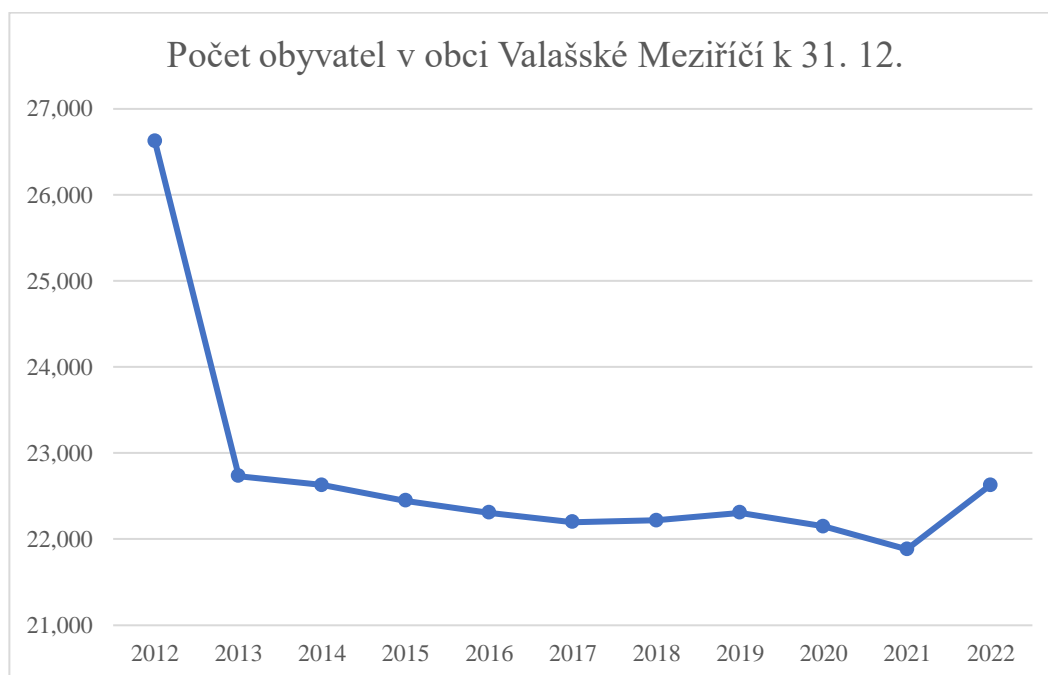
4.3 Sociodemografická charakteristika

Obec Valašské Meziříčí je městem, které je zároveň sídlem obce s pověřeným obecním úřadem i obce s rozšířenou působností. SO ORP Valašském Meziříčí celkem čítá 18 obcí a rozpíná se na celkové ploše 230,66 km². V těchto 18 obcích žilo k 31. 12. 2021 dohromady 41 459 obyvatel, z čehož více než polovinu tvořili obyvatelé obce Valašské Meziříčí (Risy.cz, 2021a).

V rámci administrativního členění České republiky spadá Valašské Meziříčí do okresu Vsetín, kraje Zlínského a regionu soudržnosti Střední Morava (Risy.cz, 2021b).

K 31. 12. 2022 bylo ve Valašském Meziříčí evidováno 22 630 obyvatel, z toho 11 785 žen a 10 845 mužů (ČSÚ, 2024a). S tímto počtem obyvatel je Valašské Meziříčí pátým nejlidnatějším městem Zlínského kraje. K velkému poklesu počtu obyvatel ve Valašském Meziříčí došlo v roce 2012, kdy se odtrhly obce Krhová a Poličná (viz obr. 5). Dohromady obec přišla o 3 697 obyvatel (ČSÚ, 2024a). Vůbec nejnižší počet obyvatel ve Valašském Meziříčí

v období 2012–2022 byl zaznamenán v roce 2021, což bylo pravděpodobně způsobeno virem Covid-19. Po několikaletém poklesu obyvatel pozorujeme v současnosti růst počtu obyvatel.

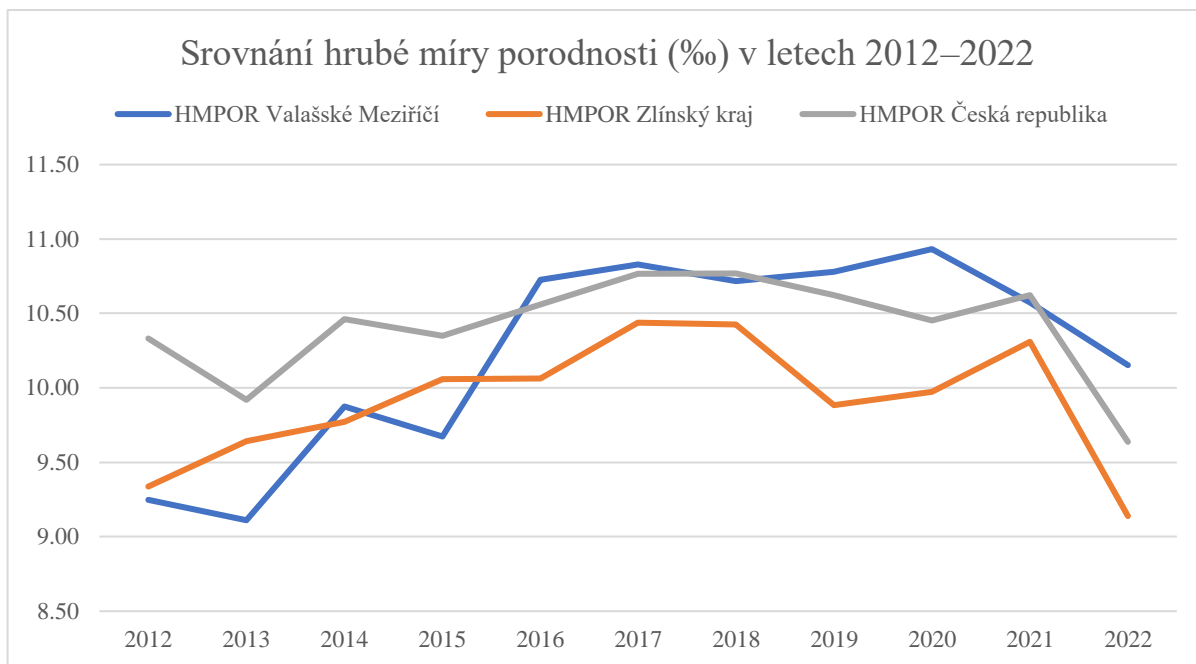

Obr. 5: Počet obyvatel v obci Valašské Meziříčí k 31. 12. v letech 2012–2022

Zdroj: ČSÚ (2024a): Veřejná databáze – Počet obyvatel: obec Valašské Meziříčí (okres Vsetín), vlastní zpracování v Microsoft Excel

Vzhledem k tomu, že je práce zaměřena na rodiny s malými dětmi, za zmínku stojí informace o počtu dětí ve věku 0–11 let ve Valašském Meziříčí a vývoj hrubé míry porodnosti, která udává, kolik se zde v daném roce narodilo dětí na 1 000 obyvatel středního stavu. Nejaktuálnější data o počtu obyvatel podle jednotek věku jsou ze Sčítání lidu, domů a bytů 2021 (SLDB 2021). Celkem bylo sečteno 2 626 dětí ve věku 0–11 let, což v té době činilo asi 12 % obyvatel Valašského Meziříčí (ČSÚ, 2021).

Hrubá míra porodnosti ve Valašském Meziříčí v období 2012–2022 rostla až do hodnoty 10,93 ‰ v roce 2020, kdy dosáhla vrcholu a následně začala klesat (ČSÚ, 2024b). I přesto je v současnosti ve srovnání se Zlínským krajem i Českou republikou nadprůměrná (viz obr. 6). To je také jeden z důvodů, proč je dobré se zabývat rezidenčními preferencemi rodin s malými dětmi ve Valašském Meziříčí.

Obr. 6: Srovnání hrubé míry porodnosti (‰) v letech 2012–2022: obec, kraj, Česká republika

Zdroj: ČSÚ (2024b): Veřejná databáze – Pohyb obyvatel: Valašské Meziříčí (okres Vsetín), Zlínský kraj, Česká republika; vlastní zpracování v Microsoft Excel

4.4 Vybavenost města

V podkapitole bude zmíněná vybavenost města, která souvisí s výzkumem této práce, konkrétně s použitými kritérii pro hodnocení atraktivity území Valašského Meziříčí.

Jak už bylo zmíněno v kapitole 4.1, Valašské Meziříčí je významným dopravním uzlem, jelikož obcí vedou významné silnice a železnice. V obci také funguje městská hromadná doprava (MHD), která je pro všechny cestující zdarma. Trasy MHD zahrnují také odtržené obce Poličná a Krhová. Celkem je v provozu sedm autobusových linek (Valašské Meziříčí – oficiální web města, 2024a). Vzdálenost zastávek MHD může být rodiče dalším důležitým kritériem při výběru místa bydliště.

Valašské Meziříčí nabízí mnoho sportovišť. Nachází se zde letní stadion, jehož součástí jsou tři fotbalová hřiště a atletická dráha. Nedaleko stadionu pak najdeme tenisovou halu s tenisovými kurty, krytý bazén a koupaliště. Naproti bazénu pak stojí zimní stadion. Celá tato sportovní oblast leží v části nazývané Kouty. Další sportoviště jsou umístěna různě po městě. (Dataplán, 2019). Také kritérium vzdálenost od sportovišť bude součástí výzkumu této práce.

Pro menší děti je ve Valašském Meziříčí k dispozici velké množství dětských hřišť rozmístěných po městě, především kolem bytových domů. Kritérium vzdálenost od dětského hřiště bude ve výzkumu rovněž zahrnuto.

Po stránce školství nabízí město spoustu možností. Město disponuje osmi mateřskými školami, pěti základními školami, jedním gymnáziem, čtyřmi středními odbornými školami, z toho třemi školami v oboru nástavbového studia, jednou základní uměleckou školou, jednou jazykovou školou, jednou vyšší odbornou školou a jedním zařízením ústavní ochranné výchovy (Risy.cz, 2021b). V rámci hodnocení rezidenční atraktivity budou použita také kritéria vzdálenost od mateřské školy a vzdálenost od základní školy.

Ve Valašském Meziříčí se nachází jedna nemocnice, ve které se soustředí hlavní lékařská péče. Další ambulance nalezneme různě po městě, ať už se jedná o praktické lékaře, dětské lékaře, zubaře nebo gynekology. Jedno z kritérií se týká právě vzdálenosti od ambulantní péče.

Ve městě je dále k dispozici jedno autobusové a jedno vlakové nádraží, které jsou od sebe poměrně vzdáleny. Pro vlakové nádraží je na rok 2026–2027 naplánovaná rekonstrukce. Plánem do budoucna je také přesunout autobusové nádraží k vlakovému nádraží (Nedavašková, 2023). Vzdálenost od autobusového a vlakového nádraží bude v této práci sloučena do jednoho kritéria.

Valašské Meziříčí je poměrně dobře vybaveno i obchody, nachází se zde Albert, Lidl, Tesco, Kaufland, Penny, Billa a COOP. Mimo tyto velké řetězce je k dispozici několik menších obchodů či večerek s potravinami. Vzdálenost od obchodu bude také jedním z kritérií, podle kterého se v této práci bude hodnotit atraktivita území.

4.5 Střednědobý výhled rozvoje města

Vzhledem k tématu práce je potřeba zmínit také některé projekty, které město v následujících letech čekají a které mohou změnit atraktivitu rezidenčních lokalit ve Valašském Meziříčí.

Jako první dojde k obnově krásenského břehu, který obklopuje Rožnovskou Bečvu. Obnovou tohoto břehu vznikne *Meziříčská náplavka* a současně s tím bude zrekonstruována místní tržnice nacházející se pod mostem (viz obr. 7). Revitalizace by měla nabídnout více odpočinkových zón a zeleně. Začít by se mělo v roce 2025, a to v součinnosti s opravou přílehlého silničního mostu, který má pod taktovkou Ředitelství silnic a dálnic (Mikuš, 2022).

Obr. 7: Plán revitalizace krásenského břehu a tržnice ve Valašském Meziříčí

Zdroj: Valašské Meziříčí – oficiální web města (2022)

Dále město plánuje rekonstrukci areálu bývalé Křižanovy pily (viz obr. 8). Součástí plánu je zakomponovat v daném území dopravní autobusový terminál, městský úřad, alej a vyřešit parkování (ČKA, 2024). Tím by měla lokalita rovněž nabídnout více zeleně a ploch veřejného prostranství, a stejně tak zlepšit situaci s parkováním, což jsou důležité změny pro zvýšení atraktivity území pro rodinu s malými dětmi.

Obr. 8: Plán revitalizace areálu bývalé Křižanovy pily

Zdroj: ČKA (2024): Areál bývalé Křižanovy pily – Valašské Meziříčí

Posledním významným projektem ve Valašském Meziříčí je stavba obchvatu. Jak již bylo zmíněno výše, městem prochází významné silnice I/35 a I/57. Silnice I/57 vede kolem památkové zóny města a kolem mnoha obytných domů, což velmi ovlivňuje kvalitu bydlení v těchto oblastech. Denně městem projede až 25 tisíc vozidel. Vzhledem k tomu, že je město velmi zatíženo automobilovou dopravou, plánuje se již několik let přeložka silnice I/57. Tím by vznikl západní obchvat Valašského Meziříčí. Výstavba obchvatu byla již několikrát odložena, většinou z důvodu ochrany životního prostředí, jelikož se má obchvat nacházet v blízkosti řeky. Aktuálně by měla být výstavba zahájena v roce 2027 a dokončena v roce 2030 (RoadMedia, 2024). Obchvat by tak mohl přispět k větší atraktivitě některých lokalit ve Valašském Meziříčí.

5 Zdroje dat a metody

V této kapitole budou popsány zdroje dat a metody potřebné pro zpracování práce. Na začátku došlo k vymezení zájmového území jako obec Valašské Meziříčí. Následně byla vymezena rozhodovací kritéria a subkritéria. Zvolenou metodou sběru dat byl polostrukturovaný rozhovor. V rozhovorech respondenti, v případě této práce rodiče dětí ve věku 0–11 let, ohodnotili kritéria a subkritéria tak, aby součet vah všech kritérií nebo součet vah všech subkritérií byl roven 100 %, čímž byla zjištěna relativní důležitost. Kritéria spolu s jejich váhami byla následně použita při multikriteriální analýze v programu ArcGIS Pro. Výsledkem byla mapa interpretující nejvíce a nejméně atraktivní lokality podle preferencí rodin s malými dětmi.

5.1 Identifikace a vymezení kritérií

Jednotlivá rozhodovací **kritéria** byla vymezena pomocí rešerše literatury a rozhovoru s užší skupinou rodičů. Na základě těchto dvou metod bylo vymezeno 13 kritérií použitých v této práci (viz tab. 4). Kromě definování kritérií byla definována také subkritéria (viz tab. 5–17 v kapitole 6), která se u 12 ze 13 kritérií týkala vzdálenosti. Vzdálenost byla u těchto 12 kritérií rozdělena do tří intervalů reprezentující subkritéria. Subkritéria u kritérií 1–11 byla odvozena z práce Maiera et al. (2020)., která se zabývá standardy dostupnosti veřejné infrastruktury v České republice. Prostřední interval odráží standard dostupnosti a od něj je pak odvozen *nadstandard* a *podstandard*⁸. Tvorba intervalů spočívala v tom, že autorka od standardu odečetla a přičetla čtvrtinu standardu, čímž získala prostřední interval. Nadstandard byl potom charakterizován jako méně než standard a podstandard byl charakterizován jako více než standard. Standard dostupnosti se pro každé z kritérií 1–11 liší, ale metodicky bylo postupováno identicky. Kritérium 12 bylo rovněž rozděleno do tří subkritérií, jednotlivé intervaly ale byly definované subjektivně autorkou práce. Kritérium 13 bylo rozděleno pouze do dvou subkritérií, a to *záplavová* a *nezáplavová*.

5.2 Polostrukturovaný rozhovor a delfská metoda

Zvolenou metodou sběru dat byl **polostrukturovaný rozhovor**⁹. Před uskutečněním rozhovorů došlo k vytvoření opory, kterou byl soubor Microsoft Excel obsahující dvě tabulky. První tabulka obsahovala 13 kritérií, která měla na začátku přednastavené rovné váhy,

---

⁸ Termíny zavedené autorkou pouze pro účely této práce.

⁹ Tato metoda je více popsána v kapitole 3.3.

a to 7,69 %. Takto předpřipravená tabulka měla sloužit k lepšímu pochopení rozdělování vah. Respondentům bylo vysvětleno, že takto rozdělených 100 % by znamenalo stejnou důležitost všech kritérií. Když rodiče začali přednastavených 7,69 % měnit podle svých vlastních preferencí, pod tabulkou se aktuální součet vah počítal pomocí funkce „SUMA“, tudíž měli rodiče neustále přehled o tom, kolik % musí ještě udělit nebo naopak ubrat. Součástí souboru byla i druhá tabulka, která rovněž obsahovala všech 13 kritérií, ale zde byla jednotlivá kritéria ještě rozdělena na subkritéria, kterým rodiče rovněž rozdělovali 100 %.

Udělování vah kritériím a subkritériím probíhalo pomocí **delfské metody**. Metoda spočívá v tom, že experti na danou problematiku odpovídají na sadu otázek čísly a svá rozhodnutí odůvodňují (viz kapitola 3.4). V případě této práce experty rozumíme rodiče malých dětí, kteří přidělovali váhy 13 kritériím. Proces má většinou více kol, v této práci z časových omezení proběhla pouze jednokolová delfská metoda. Takto získané váhy byly pro každé kritérium následně zprůměrovány a výsledné váhy byly dále využity při multikritériální analýze (viz kapitola 5.3). Na základě těchto výsledných vah také došlo k zhodnocení nejvíce a nejméně důležitých kritérií pro rodiny s malými dětmi při výběru místa k bydlení.

Při udělování vah jednotlivým kritériím bylo důležité také odůvodnění rozhodnutí respondentů. Autorka se především ptala na faktory ovlivňující výběr nejdůležitějšího a nejméně důležitého kritéria a na preference respondentů. Proto byli respondenti na začátku rozhovoru dotázáni, jestli může být rozhovor nahráván. Všichni respondenti s nahráváním souhlasili. Takto zjištěné doplňující informace pak autorce sloužily k lepšímu porozumění rozhodování respondentů při výběru místa bydliště.

Respondenti byli před začátkem rozhovoru poučeni o tom, že se jedná o představu ideální rezidenční lokality, kdy nemusí zvažovat ekonomické či jiné omezující faktory. Díky tomu mohli respondenti popsat ideální místo dle svých vnitřních představ a preferencí.

Sběr dat probíhal v dubnu 2024. Celkem bylo uskutečněno 20 rozhovorů. Respondenti byli osloveni přes různé platformy, jako první byli přes interní kontakt e-mailem osloveni učitelé z MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené ve Valašském Meziříčí, následně stejnou formou učitelé z Gymnázia Františka Palackého Valašské Meziříčí a zbývající respondenti byli kontaktováni formou příspěvku ve skupině *Valmezáci* na platformě Facebook. Takto zvolený přístup vycházel z autorčina povědomí o tom, kde se soustředí rodiče malých dětí.

Rozhovory byly prováděny vždy s jedním z rodičů, buď s matkou nebo s otcem. Složení respondentů podle pohlaví bylo následující: 11 žen, 9 mužů. Průměrný věk respondentů byl 34,3 let – nejmladšímu bylo 22 let a nejstaršímu 57 let.

5.3 Multikriteriální analýza

Pomocí multikriteriální analýzy došlo k syntéze vstupních vrstev a následnému vytvoření mapy interpretující nejvíce a nejméně atraktivní lokality ve Valašském Meziříčí. Celé zpracování proběhlo v programu ArcGIS Pro. Jako souřadnicový systém byl použit S-JTSK / Krovak East North.

5.3.1 Vstupní data pro multikriteriální analýzu

Autorka nejdříve vytvořila nebo převzala a upravila dílčí vektorové vrstvy reprezentující charakteristiky jednotlivých kritérií. Jednalo se o devět bodových vrstev (dětská hřiště, sportoviště/ SVČ, MHD zastávky, autobusové/ vlakové nádraží, mateřské školy, základní školy, obchody, ambulantní péče, centrum), dvě liniové vrstvy (dlouhodobé parkování, frekventované cesty) a dvě polygonové vrstvy (zelené plochy, záplavové/ nezáplavové území).

Všechny bodové vrstvy autorka vytvořila sama na podkladu základní topografické mapy České republiky dostupné z ČÚZK (2023b). Mezi převzaté a následně upravené vrstvy patří vrstva dlouhodobé parkování, kde autorka využila vrstvy „Ulice“ poskytované RÚIAN dostupné z ČÚZK (2024). Další převzatou vrstvou byla vrstva frekventované cesty, kde autorka využila vrstvy „Silnice a dálnice“ dostupné z DATA50 (ČÚZK, 2023a) a vyselektovala ty nejfrekventovanější. Poslední převzatou a upravenou vrstvou byla vrstva záplavové/ nezáplavové území, kdy autorka použila vrstvu „Záplavová území stoleté vody“ dostupné z DIBAVOD (2024).

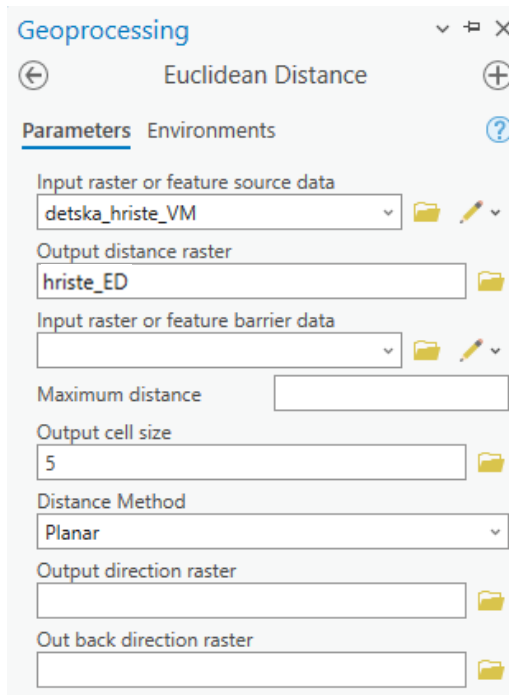
Následně autorka použila dva přístupy pro zpracování jednotlivých vektorových vrstev podle typu kritéria tak, aby výsledné vrstvy bylo možné použít v multikriteriální analýze a mohlo tak dojít k syntéze těchto vrstev:

1. Postup pro kritéria 1–12 týkající se vzdálenosti

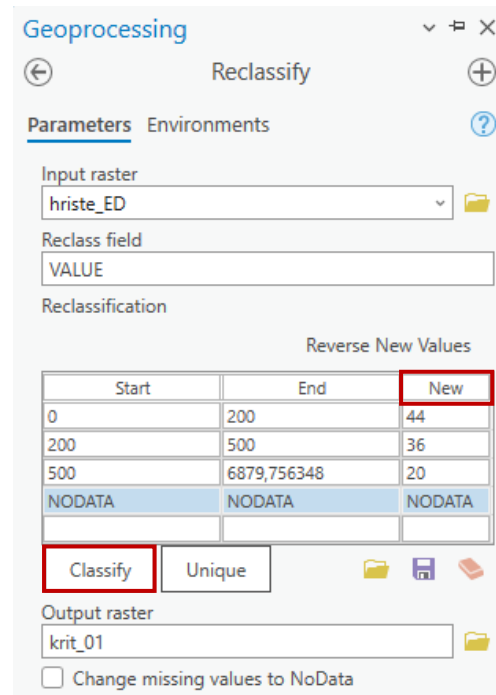
Postup bude znázorněn na kritériu 1 (vzdálenost od dětského hřiště), u kritérií 2–12 bylo postupováno identicky, přičemž se měnily pouze intervaly subkritérií a váhy kritérií a subkritérií.

Nejdříve autorka použila nástroj *Euclidean Distance*, do něhož vstupovaly vektorové vrstvy pro kritéria 1–12 (pro kritérium 1 bodová vrstva dětských hřišť s názvem *detska_hriste_VM*). Velikost buňky výsledného rastru nastavila autorka na 5 (viz obr. 9). Po spuštění nástroje došlo k vytvoření rastrové vrstvy, která znázorňovala vzdálenost každé buňky rastru od nejbližšího zdroje (pro kritérium 1 vzdálenost od nejbližšího dětského hřiště).

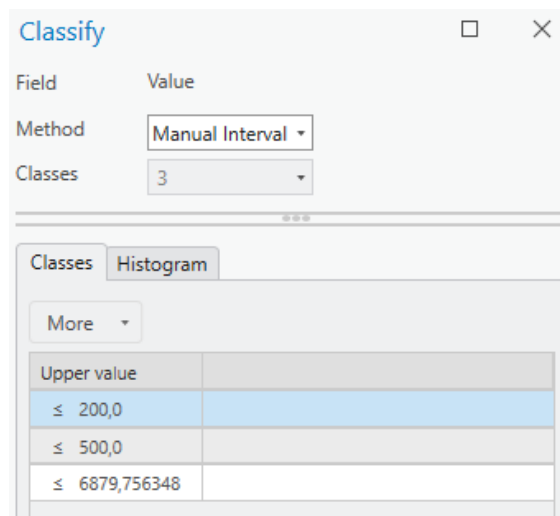
Následně autorka takto vygenerované rastrové vrstvě nastavila pomocí nástroje **Reclassify** a funkce **Classify** tři intervaly vzdálenosti reprezentující subkritéria (nadstandard, standard a podstandard) (viz obr. 11) a následně tyto interevaly reklasifikovala podle výsledných vah subkritérií (viz tab. 5–17) v kolonce „New“ (viz obr. 10). Takto reklasifikované vrstvy už byly připraveny k syntéze.

Obr. 9: Snímek obrazovky nástroje Euclidean Distance v programu ArcGIS Pro
Zdroj: vlastní zpracování

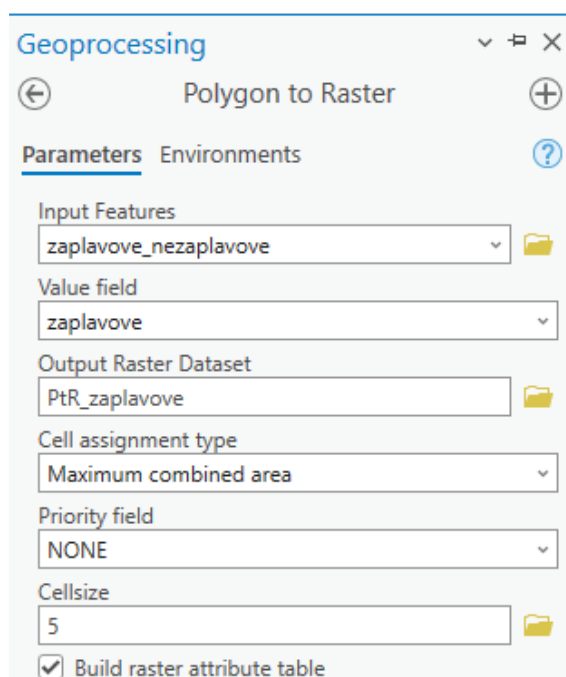
Obr. 10: Snímek obrazovky nástroje Reclassify v programu ArcGIS Pro
Zdroj: vlastní zpracování

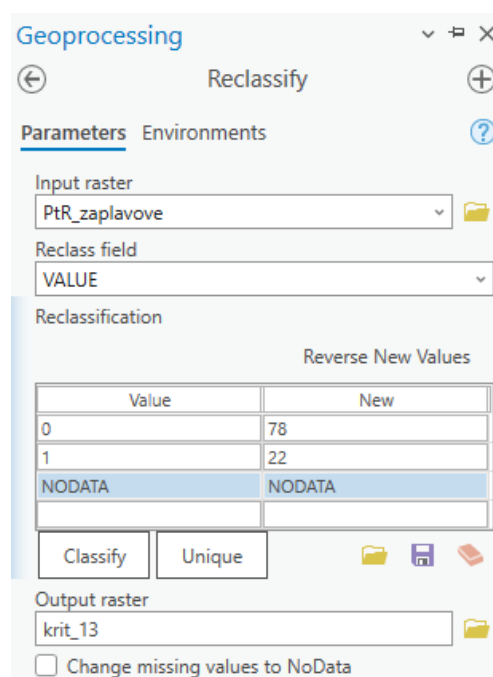
Obr. 11: Snímek obrazovky funkce Classify nástroje Reclassify v programu ArcGIS Pro
Zdroj: vlastní zpracování

2. Postup pro kritérium 13 rozlišující záplavové a nezáplavové území

Pro kritérium 13 měla autorka vytvořenou polygonovou vrstvu (*zaplavove_nezaplavove*), kterou pomocí atributové tabulky rozdělila do dvou subkritérií, kdy nezáplavové oblasti měly hodnotu 0 a záplavové oblasti hodnotu 1. Následně byla tato polygonová vrstva rasterizována pomocí nástroje **Polygon to Raster**, velikost rastrové buňky byla rovněž nastavena na velikost 5. Takto vzniklá rastrová vrstva byla reklasifikována přes nástroj **Reclassify** (viz obr. 12) podle výsledných vah každého ze subkritérií (viz tab. 17). Vrstva byla po reklasifikaci připravena k syntéze.

Obr. 12: Snímek obrazovky nástroje Polygon to Raster v programu ArcGIS Pro
Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 13: Snímek obrazovky nástroje Reclassify v programu ArcGIS Pro
Zdroj: vlastní zpracování

Tímto postupem autorka získala 13 rastrových vrstev připravených pro syntézu v rámci multikritériální analýzy. Všechny rastrové vrstvy vstupující do multikritériální analýzy musí mít stejnou velikost buňky rastru, v případě této práce mají všechny tyto vrstvy velikost 5.

5.3.2 Postup zpracování

Pro multikritériální analýzu existuje mnoho metod, pro tuto práci byla zvolena metoda váženého součtu, který existuje v programu ArcGIS Pro pod názvem **Weighted Sum**. Do tohoto nástroje vstupují rastrové vrstvy, které autorka získala postupem popsaným v kapitole 5.3.1. Celkem do tohoto nástroje vstupovalo 13 vrstev reprezentujících jednotlivá kritéria. Každé

z těchto vrstev byla navíc v rámci tohoto nástroje nastavena hodnota reprezentující výslednou váhu relativní důležitosti jednotlivých kritérií. Výsledné váhy pro každé kritérium jsou zobrazeny v tab. 4. Jednotlivá subkritéria a jejich váhy jsou pak zobrazeny v tab. 5–17 v kapitole 6.

Nástroj funguje na principu toho, že se pro každou alternativu vypočítá skóre váženého součtu součtem součinů vah kritérií a vah subkritérií. Alternativu v této práci reprezentuje rastrová buňka o velikosti 5. Alternativy jsou následně srovnány na základě jejich skóre váženého součtu. Alternativa s nejvyšším skóre je považována za nejlepší.

Tab. 4: Seznam kritérií a jejich výsledné váhy

	kritérium	váha (%)
1	Vzdálenost od dětského hřiště	6,45
2	Vzdálenost od sportoviště/ SVČ	4,30
3	Vzdálenost od zelených ploch	11,90
4	Vzdálenost od MHD zastávky	5,20
5	Vzdálenost od autobusového/ vlakového nádraží	4,15
6	Vzdálenost od MŠ	9,25
7	Vzdálenost od ZŠ	8,60
8	Vzdálenost od obchodu se základními potravinami	9,50
9	Vzdálenost od dlouhodobého parkování	9,60
10	Vzdálenost od ambulantní péče	4,85
11	Vzdálenost od centra	4,75
12	Vzdálenost od frekventované cesty	13,25
13	Záplavovost území	8,20

Zdroj: vlastní šetření, výpočet a zpracování v Microsoft Excel

6 Výsledky

V této části jsou prezentovány výsledky získané po postupu popsaném v kapitole 5. Celkem bylo použito 13 kritérií, kterým byly přiřazeny váhy (viz tab. 4). Všechna kritéria byla ještě rozdělena na subkritéria, přičemž každé subkritérium nese vlastní váhu (viz tab. 5–17). Tyto váhy byly kritériím přiřazeny na základě expertních názorů rodičů malých dětí.

Prezentovány budou jak dílčí výsledky, tak konečný výsledek multikriteriální analýzy, který bude zobrazovat atraktivní a neatraktivní lokality. Zelené tóny označují atraktivitu dané lokality (čím tmavší barva, tím atraktivnější lokalita), zatímco oranžové tóny označují méně atraktivní lokality (čím tmavší barva, tím méně atraktivní lokalita). Neutrální lokality jsou označeny neutrálním žlutým tónem.

6.1 Kritérium vzdálenost od dětského hřiště

Kritérium *vzdálenost od dětského hřiště* patřilo mezi méně důležitá kritéria, po zprůměrování všech 20 vah udělených experty nakonec nese váhu **6,45 %**. Respondenti se dělili na dvě skupiny, přičemž první skupina by toto kritérium při výběru bydlení téměř nezvažovala a druhá skupina ho zařadila spíše k těm důležitějším kritériím. Dalo by se říct, že první skupinu reprezentuje názor respondenta 1: „*Dětské hřiště já nevyužívám.*“ a druhou skupinu názor respondenta 9: „*To (vzdálenost od dětského hřiště) je pro mě hlavní, abychom měli s dětma kde chodit.*“

V rámci subkritérií rodiče nejvíce preferovali vzdálenost dětského hřiště do 200 m, velké části respondentů ale nevadila ani vzdálenost 200–500 m a nad 500 m (viz tab. 5).

Výsledek prostorové analýzy tohoto kritéria lze vidět v příloze č. 1.

Tab. 5: Vzdálenost od dětského hřiště – subkritéria a jejich výsledné váhy

Vzdálenost (m)	do 200	200–500	nad 500
Výsledná váha (%)	44	36	20

Zdroj: vlastní šetření, výpočet a zpracování v Microsoft Excel

6.2 Kritérium vzdálenost od sportoviště/ SVČ

Kritérium *vzdálenost od sportoviště/ SVČ* zahrnovalo letní a zimní stadion, letní koupaliště, krytý bazén, tenisové kurty a další místa označená za sportoviště městem Valašské Meziříčí a současně s tím taky SVČ neboli středisko volného času. Toto kritérium považovali respondenti za druhé nejméně důležité hned po kritériu *vzdálenost od autobusového/ vlakového nádraží* (více viz kapitola 6.5). Po zprůměrování nese kritérium *vzdálenost od sportoviště/ SVČ* váhu **4,3 %**. Malou důležitost tohoto kritéria zdůvodnili někteří respondenti takto: „*To pro mě není vůbec důležité. Tam stejně člověk většinou jede autem, takže to je jedno.*“ (respondent 1) nebo takto: „*To není tak důležité. Na to sportoviště se chodí relativně málo.*“ (respondent 12).

Váhy pro jednotlivá subkritéria byly velmi vyrovnané, nakonec je i v tomto případě nejpreferovanější nejmenší vzdálenost, a to do 600 m. Zbývající kritéria nesou váhu viz tab. 6.

Výsledek prostorové analýzy tohoto kritéria lze vidět v příloze č. 1.

Tab. 6: Vzdálenost od sportoviště/ SVČ – subkritéria a jejich výsledné váhy

Vzdálenost (m)	do 600	600–1000	nad 1000
Výsledná váha (%)	39	35	26

Zdroj: vlastní šetření, výpočet a zpracování v Microsoft Excel

6.3 Kritérium vzdálenost od zelených ploch

Kritérium *vzdálenost od zelených ploch* v sobě ukrývá vzdálenost od jakékoli zeleně – parku, zahrady, lesa, louky, pastviny. Po zprůměrování nese toto kritérium váhu **11,9 %**. Tím se kritérium stalo druhým nejdůležitějším pro rodiče malých dětí při výběru místa k bydlení. Například respondent 9 to okomentoval slovy: „*Zelené plochy chci hned u baráku, nesnáším betonovou džungli.*“ Respondent 1 se vyjádřil takto: „*Potřebuju spíš ten les, kde to dítě si naseká dřevo, nařeže dřevo, prostě může si tam postavit nějakou skřítčí chaloupku, může si tam ložit po stromech a vůbec to nemusím řešit.*“

Pro většinu respondentů bylo zásadní, aby byly zelené plochy v těsné blízkosti jejich obydlí, tudíž výrazně preferovanější byla vzdálenost do 225 m (viz tab. 7). Subkritériím 225–375 m a nad 375 m udělovali respondenti velmi nízké váhy.

Výsledek prostorové analýzy tohoto kritéria lze vidět v příloze č. 1.

Tab. 7: Vzdálenost od zelených ploch – subkritéria a jejich výsledné váhy

Vzdálenost (m)	do 225	225–375	nad 375
Výsledná váha (%)	75	17	8

Zdroj: vlastní šetření, výpočet a zpracování v Microsoft Excel

6.4 Kritérium vzdálenost od MHD zastávky

Jak už bylo popsáno v kapitole 4.4, MHD ve Valašském Meziříčí provozuje sedm autobusových linek, které jsou pro všechny cestující zdarma. Z tohoto výzkumu ale vychází, že kritérium *vzdálenost od MHD zastávky* patří k těm méně důležitým při rozhodování rodin s malými dětmi o rezidenční lokalitě, kritérium proto nese váhu **5,2 %**, ačkoli názory respondentů byly velmi protichůdné. Respondent 10 a respondent 16 se shodli, že MHD využívají a je pro ně důležité, že se pomocí MHD mohou dostat tam, kam v rámci města potřebují. Respondent 10 to okomentoval slovy: „*Ve Valmezu využíváme to MHD zdarma. Jezdíme s ním třeba v létě na koupaliště.*“ a respondent 16 slovy: „*Jak je blízko MHDečko, tak není potřeba aby třeba ambulantní péče byla nějak blízko, protože se tam člověk vždycky nějak dostane.*“ Respondenti 9, 13 a 20 se zase shodli, že MHD nevyužívají vůbec.

V rámci kritéria *vzdálenost od MHD zastávky* respondenti nejvíce preferovali nejkratší vzdálenost, a to do 375 m (viz tab. 8). Vzdálenost 375–625 m a nad 625 m už respondenti příliš nepreferovali.

Výsledek prostorové analýzy tohoto kritéria lze vidět v příloze č. 1.

Tab. 8: Vzdálenost od MHD zastávky – subkritéria a jejich výsledné váhy

Vzdálenost (m)	do 375	375–625	nad 625
Výsledná váha (%)	61	27	12

Zdroj: vlastní šetření, výpočet a zpracování v Microsoft Excel

6.5 Kritérium vzdálenost od autobusového/ vlakového nádraží

Kritérium *vzdálenost od autobusového/ vlakového nádraží* je pro rodiny s malými dětmi nejméně důležitým kritériem z celého seznamu. Po zprůměrování vah udělených rodiči nese toto kritérium výslednou váhu **4,15 %**. Téměř mezi všemi respondenty došlo ke shodě, že se jedná o méně důležité kritérium. Respondent 1 a respondent 8 se shodli, že jim na vzdálenosti tolik nezáleží, protože mohou k přepravě na autobusové nebo vlakové nádraží využít MHD. Respondent 4 jako důvod malé důležitosti tohoto kritéria uvedl: „*Tím, že máme auto, tak už to tolik důležité není.*“

Vzdálenost od autobusového/ vlakového nádraží je prvním ze dvou případů, kdy v rámci subkritérií získal největší váhu prostřední interval vzdálenosti (viz tab. 9). To odůvodnil například respondent 4 takto: „*Když je to (vlakové nádraží) moc blízko, tak slyšíš vlaky.*“

Výsledek prostorové analýzy tohoto kritéria lze vidět v příloze č. 1.

Tab. 9: Vzdálenost od autobusového/ vlakového nádraží – subkritéria a jejich výsledné váhy

Vzdálenost (m)	do 750	750–1250	nad 1250
Výsledná váha (%)	34	41	25

Zdroj: vlastní šetření, výpočet a zpracování v Microsoft Excel

6.6 Kritérium vzdálenost od mateřské školy

Kritérium *vzdálenost od mateřské školy* patří k velmi důležitým kritériím a nese výslednou váhu **9,25 %**. Respondenti se ve většině případů shodli na vyšším ohodnocení, ale bylo mezi nimi pár výjimek, které kritérium považovali za nedůležité. Takoví respondenti odůvodňovali nedůležitost kritéria tím, že mají auto a nevdají jim dítě vozit. Většina ale měla opačný názor a dítě do mateřské školky vozit nechtěla. Respondent 10 vidí jako hlavní nevýhodu ranní zácpy ve městě a před mateřskou školkou, což okomentoval následovně: „*Vzdálenost od mateřské školy je pro mě důležitá, pokud člověk nechce strávit v autě strašného času. Oni asi mnozí rodiče uvažují tak, že nevdají, že dojedou, ale zažil jsem to. Za mě je mnohem jednodušší jít přes město pěšky než jet autem a čekat na každém kruháci.*“

Většina respondentů v tomto případě uvedla jako ideální vzdálenost mateřské školy do 450 m (viz tab. 10). Současně s tím jim ve většině případů nevdala ani vzdálenost 450–750 m. Menší váhy potom respondenti udělovali vzdálenosti nad 750 m.

Výsledek prostorové analýzy tohoto kritéria lze vidět v příloze č. 1.

Tab. 10: Vzdálenost od mateřské školky – subkritéria a jejich výsledné váhy

Vzdálenost (m)	do 450	450–750	nad 750
Výsledná váha (%)	57	31	12

Zdroj: vlastní šetření, výpočet a zpracování v Microsoft Excel

6.7 Kritérium vzdálenost od základní školy

Kritériu *vzdálenost od základní školy* dávali respondenti menší důležitost než kritériu *vzdálenost od mateřské školy*, proto nese výslednou váhu **8,6 %**. Většina z těch, kdo toto kritérium nepovažovali za tak důležité vlastní auto. Tím argumentoval například respondent 1: „Vzdálenost základní školy pro mě není důležitá, protože všichni stejně vozí ty děti.“ Opačný názor měl respondent 14: „Vzdálenost základní školy je pro mě důležitější než mateřské školy, protože to děcko tam chodí devět let oproti třem. A řešit s dítětem prvních pár let dojíždění, to bych nechtěl.“ Také několik dalších respondentů, kteří toto kritérium považovali za důležité, argumentovali tím, že jim vadí ranní zácpy okolo škol, takže by dítě vozit nechtěli.

V případě subkritérií byla opět nejvíce preferována nejkratší vzdálenost, a to do 600 m (viz tab. 11). Některým rodičům by nevadila ani vzdálenost 600–1000 m a nad 1000 m. To většinou odůvodňovali tím, že na základní škole už jsou větší děti a „ten kilometr ujdou“.

Výsledek prostorové analýzy tohoto kritéria lze vidět v příloze č. 1.

Tab. 11: Vzdálenost od základní školy – subkritéria a jejich výsledné váhy

Vzdálenost (m)	do 600	600–1000	nad 1000
Výsledná váha (%)	52	32	16

Zdroj: vlastní šetření, výpočet a zpracování v Microsoft Excel

6.8 Kritérium vzdálenost od obchodu se základními potravinami

Kritérium *vzdálenost od obchodu se základními potravinami* patřilo mezi velmi důležitá kritéria při výběru místa k bydlení. Výsledná váha tohoto kritéria je **9,5 %**. Jeho důležitost respondenti odůvodňovali takto: „Je pro mě důležité, aby se člověk nemusel daleko smýkat s kočárem, a ještě s nákupem.“ (respondent 16) nebo takto: „To je super, když tam člověk může

skočit, když mu něco chybí.“ (respondent 1). Opačný názor měl respondent 3, pro kterého toto kritérium nebylo tolik důležité, což doplnil slovy: *„My jezdíme nakupovat autem.“*

Výrazně preferovanější byla vzdálenost do 375 m (viz tab. 12), což bylo nejčastěji odůvodňováno tím, že se respondenti nechtějí s nákupem tahat daleko. Vzdálenost 375–625 m byla preferovaná méně, ale většina respondentů by takové místo přesto zvažovalo. Výrazně méně preferovaným sukritériem byla vzdálenost nad 625 m.

Výsledek prostorové analýzy tohoto kritéria lze vidět v příloze č. 1.

Tab. 12: Vzdálenost od obchodu se základními potravinami – subkritéria a jejich výsledné váhy

Vzdálenost (m)	do 375	375–625	nad 625
Výsledná váha (%)	61	28	11

Zdroj: vlastní šetření, výpočet a zpracování v Microsoft Excel

6.9 Kritérium vzdálenost od dlouhodobého parkování

Kritérium *vzdálenost od dlouhodobého parkování* je s výslednou váhou **9,6 %** třetím nejdůležitějším ze seznamu kritérií. Respondent 1 se k důležitosti tohoto kritéria vyjádřil takto: *„Kdybych nevěděla, kam postavit ten náš vozový park, tak to nevím, co bych s ním dělala. No tak to parkování je hodně důležité.“* Respondent 4 jako důvod uvedl: *„Parkování je pro mě docela důležité, protože hodně jezdíme autem, taky pro velké nákupy a tak.“* Shodný názor měl respondent 15: *„Když mám třeba nákup nebo víc věcí, tak je lepší mít blízko to parkování. I třeba s malým, a ještě s kočárkem.“* Celkově se respondenti na důležitosti tohoto kritéria shodli a udělovali mu vyšší váhy, pouze jeden respondent uvedl, že pro něj parkování není vůbec důležité. Odůvodnil to následovně: *„Vůbec neřeším vzdálenost od dlouhodobého parkování, protože my žijeme trochu jinak, takže to auto vůbec neřešíme.“* Na otázku, zda vlastní auto odvětil, že ne. Všichni ostatní respondenti uvedli, že auto vlastní.

V subkritériích těžce dominovala vzdálenost do 225 m (viz tab. 13). Většina respondentů by ani nezvažovala zbývající dvě subkritéria, proto jim udělila velmi nízkou nebo nulovou váhu.

Výsledek prostorové analýzy tohoto kritéria lze vidět v příloze č. 1.

Tab. 13: Vzdálenost od dlouhodobého parkování – subkritéria a jejich výsledné váhy

Vzdálenost (m)	do 225	225–375	nad 375
Výsledná váha (%)	82	12	6

Zdroj: vlastní šetření, výpočet a zpracování v Microsoft Excel

6.10 Kritérium vzdálenost od ambulantní péče

Kritérium *vzdálenost od ambulantní péče* s výslednou váhou **4,85 %** patří k těm méně důležitým při výběru místa k bydlení. Někteří respondenti se shodli na tom, že za praktickými lékaři, dětskými lékaři či zubaři dojíždí, někdy dokonce i do jiného města, proto pro ně toto kritérium při výběru místa k bydlení není tolik důležité. Respondent 1 uvedl: „Vzhledem k tomu, jak je to v dnešní době s těma doktorama, stejně člověk furt někam jezdí, tak bych to asi úplně neřešila tohle zrovna. My třeba zubaře máme 12 km a neřešíme to.“ Podobný názor měl také respondent 4: „Vzdálenost od ambulantní pro mě není nějak zásadně důležitá, máme auto, takže v pohodě.“, respondent 7: „Přijde mi, že když je to dítě nějaké nemocné, tak ho stejně musíš obléct s tou teplotou a je jedno, jestli ho posadíš do auta a odvezeš 10 nebo 15 min, anebo s ním jdeš pěšky, stejně ho tam musíš nějak dovézt.“ a respondent 9: „Tam (k lékaři) si dojedeme.“ Jiný názor měl respondent 10: „Když je doktorka blízko tak je člověk minimálně klidnější, kdyby něco.“ a respondent 19: „Uvědomuju si ty neuvěřitelné benefity, když je doktor blízko, tak bych tomu dala velkou váhu.“

Váhy rozdělené mezi jednotlivé intervaly vzdálenosti byly v tomto případě velmi vyvážené, ale přece jenom je o něco preferovanější první subkritérium, a to do vzdálenost do 450 m (viz tab. 14).

Výsledek prostorové analýzy tohoto kritéria lze vidět v příloze č. 1.

Tab. 14: Vzdálenost od ambulantní péče – subkritéria a jejich výsledné váhy

Vzdálenost (m)	do 225	225–375	nad 375
Výsledná váha (%)	82	12	6

Zdroj: vlastní šetření, výpočet a zpracování v Microsoft Excel

6.11 Kritérium vzdálenost od centra

Také kritérium *vzdálenost od centra* patří k méně důležitým kritériím ze seznamu, s výslednou váhou **4,75 %** se jedná o třetí nejméně důležité kritérium, i přes to, že si někteří respondenti uvědomují výhody centra. Respondent 3 a respondent 5 se shodli, že je pro ně centrum důležité, protože se tam soustředí služby. Respondent 13 dokonce uvedl: „*Mám největší prioritu bydlet někde v centru.*“ Většina se ale shodla na tom, že jsou pro ně ostatní kritéria důležitější a udělovali tomuto kritériu spíše menší váhy. Respondent 11 uvedl: „*Střed města mě vůbec nezajímá.*“ Respondent 10 ještě podotknul, že centrum ve Valašském Meziříčí ztrácí svou významnou pozici tím, že se rozvíjí bývalý areál Křižanovy pily, kde se budou soustředit služby (více viz kapitola 4.5).

V rámci subkritérií se jedná o druhý případ, kdy nejpreferovanější byl prostřední interval, a to vzdálenost 600–800 m (viz tab. 15). Respondenti uváděli, že by úplně v centru bydlet nechtěli například kvůli hluku. Menší preferenci mají zbývající dva intervaly, i když rozdíly nejsou tak markantní.

Výsledek prostorové analýzy tohoto kritéria lze vidět v příloze č. 1.

Tab. 15: Vzdálenost od centra – subkritéria a jejich výsledné váhy

Vzdálenost (m)	do 600	600–800	nad 800
Výsledná váha (%)	34	38	28

Zdroj: vlastní šetření, výpočet a zpracování v Microsoft Excel

6.12 Kritérium vzdálenost od frekventované cesty

Kritérium *vzdálenost od frekventované cesty* je pro rodiny s malými dětmi **nejdůležitějším** kritériem při výběru místa k bydlení. Vzhledem k tomu, že je Valašské Meziříčí významným dopravním uzlem a je hodně zatíženo dopravou, rodiče malých dětí pravděpodobně právě proto nejvíce zvažují při výběru bydlení toto kritérium. Většina respondentů tomuto kritériu udělila velmi vysoké váhy, proto je výsledná váha tohoto kritéria **13,25 %**. Několik respondentů se shodlo, že by chtěli od frekventované cesty bydlet co nejdál. Respondent 1 uvedl: „*To bych nechtěla být u frekventované cesty vůbec.*“, respondent 2 uvedl: „*Od frekventované cesty bych chtěla být co nejdál.*“, respondent 9 uvedl: „*Určitě bych nechtěla bydlet vedle frekventované cesty, přes to nejede vlak.*“ a respondent 12 uvedl: „*Vzdálenost od frekventované cesty je čím*

dál tím líp.“ Někteří respondenti zmínili i důvod svého vysokého ohodnocení kritéria: respondent 4 uvedl: „*My máme s přítelkyní docela měkké spaní a nechtěl bych, aby mě budila cesta.*“, respondent 7 uvedl: „*Kvůli bezpečnosti těch dětí, já chci, ať si můžou běhat kolem toho domu a nechci, ať se něco stane.*“ a respondent 12 dodal: „*Ten hluk a nebezpečí je fakt blbě.*“

Necelá polovina respondentů uvedla, že preferují pouze lokality vzdálené více než 50 m od frekventované cesty. Proto je subkritérium nad 50 m výrazně preferovanějším než zbývající dvě (viz tab. 16). Většina respondentů by zvažila i vzdálenost 20–50 m. Pouze tři respondenti by zvažili bydlet do 20 m od frekventované cesty.

Výsledek prostorové analýzy tohoto kritéria lze vidět v příloze č. 1.

Tab. 16: Vzdálenost od frekventované cesty – subkritéria a jejich výsledné váhy

Vzdálenost (m)	do 20	20–50	nad 50
Výsledná váha (%)	2	11	87

Zdroj: vlastní šetření, výpočet a zpracování v Microsoft Excel

6.13 Kritérium záplavovost území

Kritérium *záplavovost území* patří s výslednou váhou **8,2 %** mezi středně důležitá kritéria. U tohoto kritéria byly názory respondentů velmi rozporuplné a respondenti byli rozděleni na dvě skupiny. Pro přibližně polovinu se jednalo o velmi důležité kritérium, ale zbývající respondenti se shodli, že by toto kritérium při výběru místa k bydlení zvažovali minimálně. Centrum nejvíce ohrožuje Rožnovská Bečva, která by při stoleté vodě zaplavila část zastavěného území.

Respondent 8 na kritérium reagoval takto: „*To mi je asi jedno ... dokud mě něco nevytopí, pak si to rozmyslím.*“, respondent 2 uvedl: „*Jestli je oblast záplavová, to mi asi nevadí, stoletá voda přijde jednou za sto let. Pokud by to splňovalo ostatní kritéria mého vysněného bydlení, tak by mi to asi bylo jedno.*“

Respondenti, kteří uvedli, že je pro ně toto kritérium zásadní to odůvodnili takto: „*To bych asi řešila, protože to je potom nepojistitelné, to je hodně blbě.*“ (respondent 1), „*Nezáplavová oblast je jedna z priorit, třeba na Křižné je to fakt blízko Bečvy, tak tam bychom nechtěli, přece jenom ještě pamatuju záplavy 1997.*“ (respondent 5) a „*V záplavové oblasti bych bydlet nechtěla, aby to nebylo nebezpečné.*“ (respondent 7).

Toto kritérium se jako jediné dělilo na dvě subkritéria. Výrazně preferovanější byly nezáplavové oblasti. Respondenti, pro které kritérium *záplavovost území* nebylo důležité většinou udělovali stejnou váhu oběma subkritériím. Naopak respondenti, pro které kritérium bylo velmi důležité většinou preferovali pouze nezáplavové území.

Výsledek prostorové analýzy tohoto kritéria lze vidět v příloze č. 1.

Tab. 17: Záplavovost území – subkritéria a jejich výsledné váhy

Území při Q100	záplavová	nezáplavová
Výsledná váha (%)	22	78

Zdroj: vlastní šetření, výpočet a zpracování v Microsoft Excel

6.14 Výsledné multikriteriální hodnocení (ne)atraktivity

Výsledek multikriteriální analýzy pro hodnocení atraktivních a neatraktivních lokalit ve Valašském Meziříčí na základě preferencí rodin s malými dětmi zobrazuje obr. 14. Zelené tóny označují atraktivitu dané lokality (čím tmavší barva, tím atraktivnější lokalita), zatímco oranžové tóny označují neatraktivitu dané lokality (čím tmavší barva, tím méně atraktivní lokalita). Středně atraktivní lokality jsou označeny neutrálním žlutým tónem.

Nejnižší teoretické skóre, které mohly alternativy (rastrové buňky) získat bylo 1403,1. V mapě byla zjištěno nejnižší bodové skóre 1878. To znamená, že se v rámci obce Valašské Meziříčí nevyskytuje žádná takto neatraktivní alternativa. Naopak nejvyšší skóre, které mohly alternativy získat, bylo 6335,1. Ve Valašském Meziříčí existují alternativy, které tohoto skóre dosáhly. Tyto alternativy vymezují nejatraktivnější lokality ve Valašském Meziříčí. Fotografie nejvíce a nejméně atraktivních lokalit jsou zobrazeny v příloze č. 2.

Celkově jsou téměř všechny zastavěné oblasti ve Valašském Meziříčí vykresleny zelenými tóny, což ukazuje, že velká část Valašského Meziříčí vyhovuje preferencím rodin s malými dětmi. Z obr. 14 a obr. 15 vyplývá, že jednou z nejatraktivnějších lokalit k bydlení pro rodinu s malými dětmi je část města známá jako Vyhlídka, konkrétně oblast mezi ulicemi Blahoslavova, Husova, Králova, 1. máje a Na Vyhlídce. Tato oblast neleží v záplavovém území, nachází se zde několik dětských hřišť i sportovišť spolu se střediskem volného času, mateřská i základní škola, v blízkosti je také dostupná ambulantní péče, zelené plochy, centrum a obchod. Součástí lokality není MHD zastávka, ale nachází se poblíž. Zároveň tato oblast splňuje to, že se nachází dál od frekventované cesty a je zde zajištěno dlouhodobé parkování.

Autobusové a vlakové nádraží je od této oblasti dál, ale nesnižuje to atraktivitu této lokality, vzhledem k tomu, že tomuto kritériu respondenti nedávali velkou váhu.

Další velmi atraktivní oblastí je část lokality nazývané Štěpánov. Tato oblast se rozléhá mezi ulicemi Smetanova, Šafaříkova, Družstevní a Luční. Oblast je rovněž nezáplavová, nachází se zde mateřská škola a v blízkosti je také základní škola. V oblasti nalezneme dětské hřiště, sportoviště a zelené plochy. Zároveň se oblast nachází v bezprostřední blízkosti nemocnice, kde je zajištěna veškerá ambulantní péče. Součástí oblasti je také MHD zastávka, obchod a dlouhodobé parkování. Tato oblast se nachází dál od centra a od autobusového a vlakového nádraží, což opět příliš nesnižuje atraktivitu této lokality, jelikož se jedná o méně důležitá kritéria. Atraktivitu by mohla snížit frekventovaná cesta, která se sice nachází ve vzdálenosti větší než 50 m, ale je situována nedaleko od této hranice.

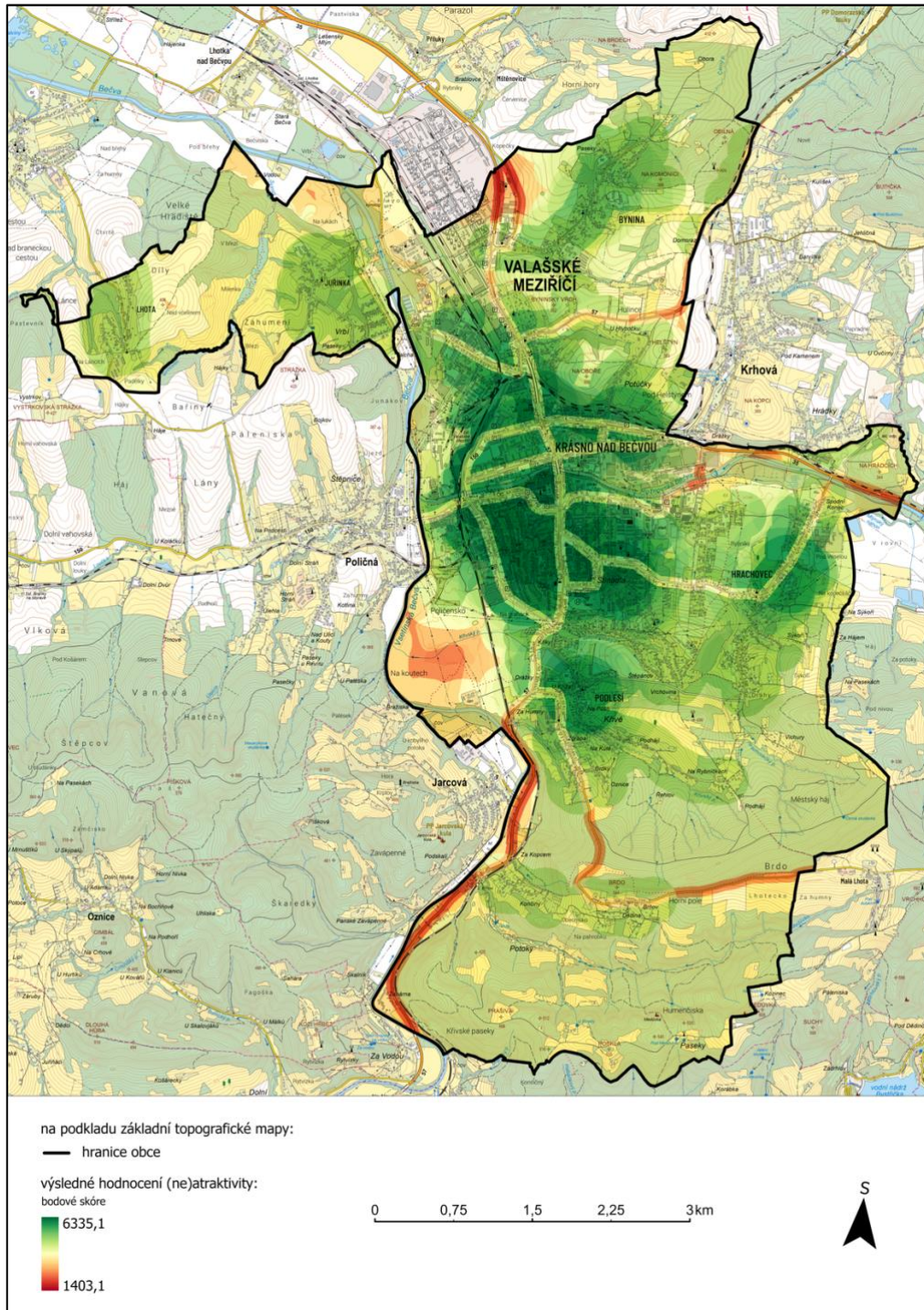
Mezi další atraktivní lokality patří oblast nacházející se severně od zdejší nemocnice v oblasti ulic Dvořákova a Chelčického. Ani tato oblast se nenachází v záplavové oblasti a nabízí zelené plochy i dlouhodobé parkování, v blízkosti nalezneme základní i mateřskou školu, ambulantní péči, MHD zastávku i obchod. Stejně jako předchozí oblast, i tato oblast je vzdálena od autobusového či vlakového nádraží a v širším okolí se nachází frekventovaná cesta. Centrum města se nachází poměrně blízko. V těsné blízkosti se nenachází dětské hřiště ani sportoviště, což je pravděpodobně způsobeno tím, že se jedná o oblast rodinných domů.

Obdobně by se dala popsat další z atraktivních lokalit nacházející se mezi ulicemi Nerudova, Domluvilova a Hálkova nedaleko té předchozí zmiňované. Tato oblast je v nezáplavovém území a v těsné blízkosti se nachází základní i mateřská škola, MHD zastávka a nedaleko je také obchod. V rámci této oblasti nalezneme rovněž zelené plochy a možnost dlouhodobého parkování. Ani v tomto případě není součástí dětské hřiště nebo sportoviště, protože se jedná o oblast rodinných domů. Lokalita je blíže centru než předchozí zmiňovaná, ale stále poměrně daleko od autobusového či vlakového nádraží. Atraktivitě přidává, že je oblast daleko od frekventované cesty.

Všechny výše zmíněné lokality jsou součástí katastrálního území Valašské Meziříčí-město, zatímco poslední lokalita je jako jediná součástí katastrálního území Krásno nad Bečvou. Konkrétně se oblast nachází v okolí ulice Na Šištotě. Tato oblast splňuje všechny požadavky, i když od centra je oblast vzdálenější než ostatní zmiňované oblasti. Nevýhodou je, že kousek od této oblasti se nachází záplavové území.

Neatraktivními lokalitami v rámci Valašského Meziříčí jsou nejčastěji přilehlé oblasti frekventovaných cest. Dále se jako méně atraktivní jeví oblasti nacházející se v záplavovém území nebo v okrajových oblastech, které jsou už příliš vzdáleny od městské vybavenosti.

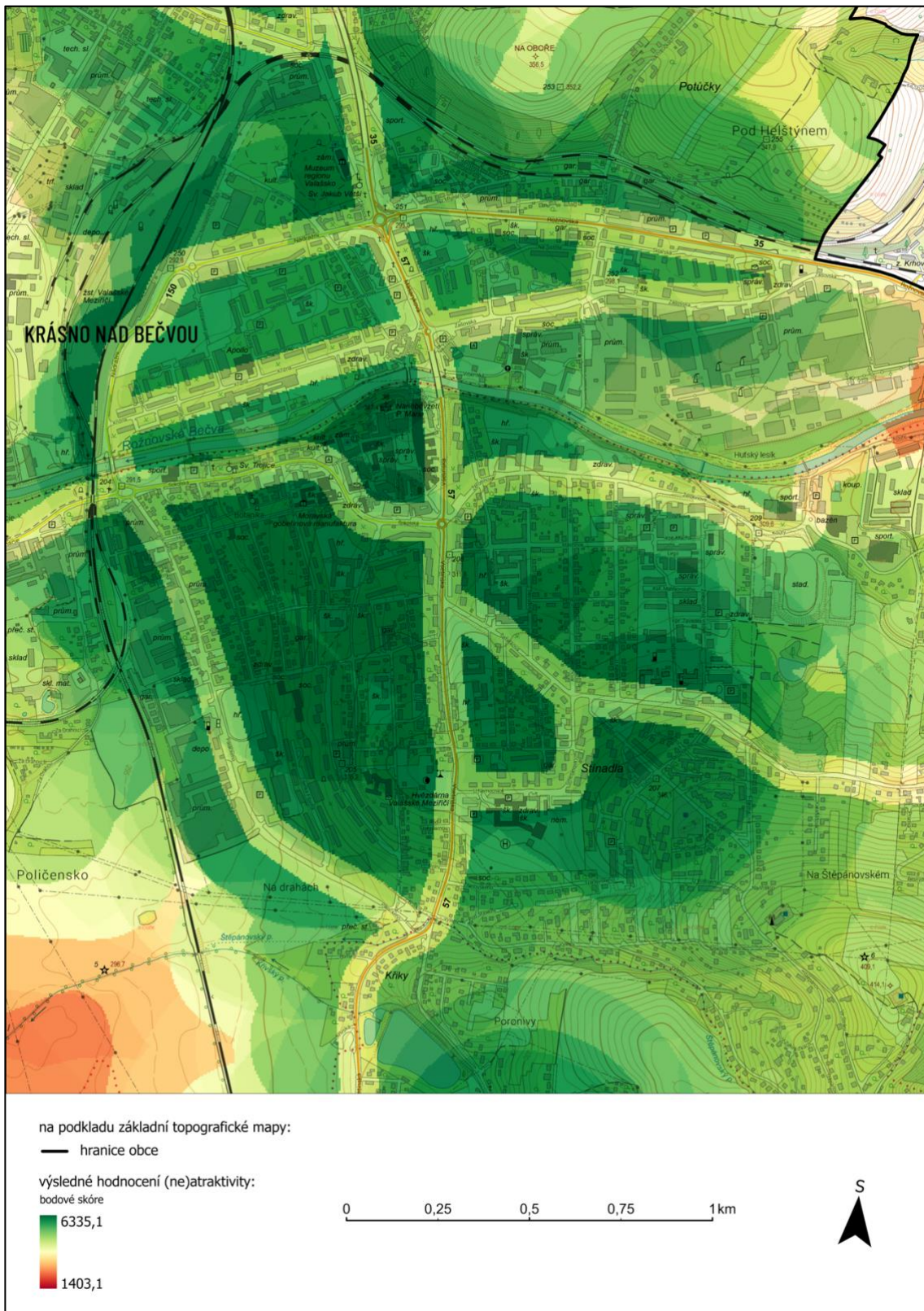
Jak už bylo zmíněno výše, ve Valašském Meziříčí není příliš zastavěných oblastí, které by se jevily jako neatraktivní. Jednou z těch méně atraktivních je část lokality Brňov nacházející se v jižní části obce (viz příloha č. 2).

Obr. 14: Výsledné hodnocení atraktivních a neatraktivních lokalit ve Valašském Meziříčí, Natálie LESKOVJANOVÁ, Olomouc 2024

Zdroj: vlastní šetření, ArcČR 500 (2016), Data50 (2023), RÚIAN (2024), ZTM (2023), vlastní zpracování v ArcGIS Pro

Obr. 15: Výsledné hodnocení atraktivních a neatraktivních lokalit ve Valašském Meziříčí – přibliženo na centrum a okolí centra, Natálie LESKOVJANOVÁ, Olomouc 2024

Zdroj: vlastní šetření, ArcČR 500 (2016), Data50 (2023), RÚIAN (2024), ZTM (2023), vlastní zpracování v ArcGIS Pro

7 Diskuze

Práce vycházela především ze zahraniční literatury, jelikož v českém prostředí neexistuje mnoho zdrojů zabývajících se zjišťováním preferencí rodin s malými dětmi při výběru místa k bydlení, ze kterých by autorka mohla čerpat. Proto byly v teoreticko-metodologické části uvedeny studie z města Oviedo, městského regionu Turku a Varšavy. Ani jedno z uvedeného počtem obyvatel neodpovídá Valašskému Meziříčí, nicméně autorka tyto studie využila k popsání rezidenčních preferencí rodin s dětmi a mladých lidí alespoň v rámci jiných evropských měst.

Srovnáním této práce se studií z města Oviedo, které má přibližně desetinásobek počtu obyvatel Valašského Meziříčí, došla autorka k závěru, že existují jisté shody. Jedno z nejvíce důležitých kritérií bylo pro rodiny s dětmi v případě studie Ortega-Momtequín et al. (2021) vzdálenost k parku se zelení. V rámci výzkumu ve Valašském Meziříčí bylo zjištěno, že *vzdálenost od zelených ploch* také patří k nejvíce důležitým kritériím. Také Jaroszewicz (2019) došla ve své práci zaměřené na Varšavu k závěru, že klid a ticho spolu se zelenými plochami patří mezi nejdůležitější kritéria. V práci Ortega-Momtequín et al. (2021) patřilo k nejméně důležitým kritériím *vzdálenost od autobusového/ vlakového nádraží*. S tím se shodují výsledky vyhodnocené v rámci Valašského Meziříčí. Shoda ve výsledcích byla rovněž v tom, že okrajové části města jsou preferovány nejméně. U některých výsledků ale došlo mezi prací Ortega-Momtequín et al. (2021) a prací autorky textu k odlišným závěrům. V práci Ortega-Momtequín et al. (2021) byl zásadní pro rodiny s dětmi počet základních škol a vzdálenost k nejbližšímu zdravotnickému zařízení. Ve Valašském Meziříčí patřilo kritérium *vzdálenost od ambulantní péče* a *vzdálenost od ZŠ* ke středně důležitým kritériím, což bylo většinou odůvodňováno vlastnictvím auta. Respondenti uváděli, že jim nevádí za ambulantní péčí nebo na základní školu s dítětem dojíždět. Největším rozdílem mezi výsledky práce Ortega-Momtequín et al. (2021) a výsledky této práce bylo kritérium *vzdálenost od centra*, kdy Ortega-Momtequín et al. (2021) došli k závěru, že má blízkost centra velký význam, zatímco ve Valašském Meziříčí nebylo pro respondenty toto kritérium příliš důležité. To mohlo být způsobeno tím, že Valašské Meziříčí je menší město a dostat se do centra není problém.

Tato práce má několik limitů. Přibližně polovina respondentů byli učitelé, čímž je částečně snížena reprezentativnost výzkumného vzorku. Dalším limitem této práce je, že v rámci delfské metody bylo z časových důvodů použito pouze jedno kolo dotazování, takže respondentům nebyla poskytnuta zpětná vazba a nemohli tak přehodnotit svá rozhodnutí. Dalším nedostatkem je, že v rámci kritéria *vzdálenost od ambulantní péče* se posuzovala vzdálenost od praktického

lékaře, dětského lékaře, zubaře a gynekologa současně, přičemž důležitost každého z nich nemusí být stejná. Stejně tak v rámci kritéria *vzdálenost od autobusového/ vlakového nádraží* nemusí být pro respondenty blízkost autobusového nádraží stejně důležitá jako blízkost vlakového nádraží. V rámci kritéria *vzdálenost od frekventované cesty* autorka posuzovala frekventované cesty subjektivně dle vlastní zkušenosti. Dále v práci nebyl při zjišťování preferencí zohledňován druh zástavby, tedy jestli by respondenti preferovali rodinný či bytový dům, což by mohlo být zásadním faktorem ovlivňujícím jejich rozhodování. Obecně každá multikriteriální analýza je zatížena tím, jaká jsou vybrána rozhodovací kritéria. Autorka je si také vědoma toho, že některé použité zdroje jsou staršího data, tudíž nemusí odrážet současnost.

8 Závěr

Bakalářská práce se zabývá hodnocením (ne)atraktivnosti lokalit ve Valašském Meziříčí na základě rezidenčních preferencí rodin s dětmi ve věku 0–11 let. Tyto preference se promítly v rozhovorech, které autorka uskutečnila s obyvateli Valašského Meziříčí a okolí.

Jedním z cílů bylo identifikovat kritéria, takže autorka na začátku vymezila 13 kritérií, která používala při zpracování této práce. Navíc autorka pro kritéria 1 až 12 vymezila tři subkritéria a pro kritérium 13 dvě subkritéria. Kritéria autorka částečně odvodila z literatury a částečně z rozhovoru s užší skupinou rodičů. Většina subkritérií pak byla odvozena od standardu dostupnosti veřejné infrastruktury. V rámci rozhovorů respondenti seřadili tato kritéria a subkritéria podle důležitosti a udělili jim váhy, přičemž součet vah musel být roven 100 %. Tím autorka mohla vyhodnotit nejdůležitější a nejméně důležitá kritéria a získala důležitá vstupní data pro multikriteriální analýzu, jejímž výsledkem je mapa zobrazující škálu od nejméně po nejvíce atraktivní lokality ve Valašském Meziříčí. Pomocí této mapy pak autorka mohla interpretovat výsledky s ohledem na preference respondentů.

Po výsledném hodnocení lze odpovědět na výzkumné otázky:

Která kritéria jsou při rozhodování o výběru místa bydliště ve Valašském Meziříčí pro rodiny s malými dětmi nejvíce a nejméně důležitá?

Mezi tři nejdůležitější kritéria pro rodinu s malými dětmi při výběru místa bydliště patří vzdálenost od frekventované cesty, vzdálenost od zelených ploch a vzdálenost od dlouhodobého parkování. Za tři nejméně důležitá kritéria rodiny považují vzdálenost od autobusového či vlakového nádraží, vzdálenost od sportoviště či střediska volného času a vzdálenost od centra.

Kde ve Valašském Meziříčí najdeme nejatraktivnější a nejméně atraktivní místa k bydlení pro rodinu s malými dětmi?

Nejatraktivnější rezidenční lokality jsou podle preferencí rodin s malými dětmi ve Valašském Meziříčí soustředěny především v centru a širším centru města, kde se soustředí městská vybavenost, ale zároveň místa splňují i ostatní důležitá kritéria. Mezi nejatraktivnější oblasti patří část města zvaná Vyhlička, část zvaná Štěpánov, dále okolí ulice Dvořákova, okolí ulice Nerudova a okolí ulice Na Šištotě.

Mezi nejméně atraktivní místa patří okrajové části obce, místa bez městské vybavenosti a místa kolem frekventovaných cest, především kolem silničních tahů I/35 a I/57. Konkrétně se jedná například o lokalitu Brňov. K těm méně atraktivním patří také místa nacházející se v záplavové oblasti.

Po závěrečném hodnocení můžeme konstatovat, že velká část zastavěných ploch ve Valašském Meziříčí velmi dobře splňuje standardy dostupnosti veřejné infrastruktury a jednotlivé oblasti se celkově jeví jako velmi atraktivní. Lokality označené jako méně atraktivní vycházejí z hlediska multikriteriální analýzy také dobře, v rámci srovnání je jejich atraktivita spíše průměrná než podprůměrná.

Tato bakalářská práce by mohla sloužit jako podklad městu při územním plánování, jelikož odráží požadavky a preference části obyvatel, a to rodin s malými dětmi. Zároveň může práce pomoci pochopit, které faktory stojí za vyšší poptávkou určitých lokalit ve Valašském Meziříčí. Jelikož v českém prostředí neexistuje mnoho publikací zabývajících se tématem rezidenčních preferencí rodin s malými dětmi, mohla by práce sloužit jako vodítko, jak postupovat v případě obdobného výzkumu zaměřeného na jiné české či evropské město s podobnými charakteristikami.

Budoucí vývoj této práce by se mohl týkat výzkumu odhalených a deklarováných preferencí, které jsou nastíněny v teoretické části, což by mohlo být zajímavým doplněním této práce. Práce rovněž vytváří podklad pro obdobný výzkum zahrnující druh zástavby, na čemž by se taktéž mohly promítnout preference rodin s malými dětmi. Námětem budoucího výzkumu by mohl být i vliv výstavby obchvatu, rekonstrukce bývalého areálu Křižanovy pily a rekonstrukce krásenského břehu na atraktivitu těchto lokalit.

Summary

This bachelor thesis focuses on a certain sample of families with small children and their residential preferences within the city of Valašské Meziříčí. For the purposes of this thesis, the age of the explored children was set between 0–11. The main goals were to identify the key criteria to find out which criteria are the most and least important for the families and to evaluate the attractiveness of the residential locations in Valašské Meziříčí.

Residential preferences can be used to assess the attractiveness, which was the main point of this thesis. The author carried out 20 interviews with local families with small children. These interviews provided wide insights into the reasons which influence the parents when choosing the place for living and raising their children.

A specific set of criteria was established to measure a neighbourhood's attractiveness, along with additional sub-criteria for further examination. By assigning weights to these criteria, parents expressed their preferences, and the author was able to determine which criteria were most and least important to them. This method using parents as experts who assign weights to the criteria is called the Delphi method. The acquired information was then analyzed and using a multi-criteria analysis a map was created illustrating the scale indicating the neighbourhoods from most attractive to least attractive. This map serves as a visual representation of what families with small children prefer when looking for a place to live.

It was found that the most important criteria were a distance from a busy road and a distance from green spaces. The least important criteria were a distance from a bus or train station and a distance from a sports or leisure centre. In general, most of the built-up area in Valašské Meziříčí appears to be attractive or very attractive due to their characteristics that match parents' requirements or preferences. Less attractive locations include the outskirts of Valašské Meziříčí and areas near busy roads.

This bachelor thesis could serve as a basis for the urban planning, as it reflects the requirements of families with young children. This thesis could also serve as a guide for how to proceed in the case of similar research focused on another Czech or European city with similar characteristics.

Seznam použitých zdrojů

ARCDATA PRAHA, s.r.o. *ArcČR 500: digitální geografická databáze České republiky 1:500000, verze 3.3.* [online]. 2016 [cit. 2024-04-20]. Dostupné z: <https://www.arcdata.cz/produkty/geograficka-data/arccr-4>

CLARK, William A. V. Changing Residential Preferences across Income, Education, and Age: Findings from the Multi-City Study of Urban Inequality. *Urban Affairs Review* [online]. 2009, 44, 334–355 [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: doi:10.1177/1078087408321497

ČESKÁ KOMORA ARCHITEKTŮ [ČKA]. *Areál bývalé Křižanovy pily – Valašské Meziříčí.* [online]. © 2024 [cit. 2024-04-03]. Dostupné z: <https://www.cka.cz/souteze/databaze/areal-byvale-krizanovy-pily-valasske-mezirici>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [ČSÚ]. *Obyvatelstvo podle jednotek věku a pohlaví: Valašské Meziříčí (okres Vsetín).* In: ČSÚ. Veřejná databáze – SLDB 2021 [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&skupId=4449&katalog=33517&pvo=SLD21022-VSE&pvo=SLD21022-VSE&str=v347&u=v347__VUZEMI__43__545058#w=

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [ČSÚ]. *Počet obyvatel - vybrané území: obec Valašské Meziříčí (okres Vsetín).* In: ČSÚ. Veřejná databáze [online]. 2024a [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&katalog=33155&pvo=DEM14&str=v109&u=v109__VUZEMI__43__545058

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [ČSÚ]. *Pohyb obyvatel – vybrané území.* In: ČSÚ. Veřejná databáze [online]. 2024b [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-parametry&z=T&f=TABULKA&sp=A&skupId=546&katalog=33155&pvo=DEM05&pvo=DEM05&str=v94&u=v97__VUZEMI__100__3131

CLIFFORD, Nicholas, Shaun FRENCH a Gill VALENTINE. *Key Methods in Geography.* London: SAGE Publications. 2010, 2. vydání [cit. 2024-04-15]. ISBN 978-1-4129-3508-1.

Český úřad zeměměřičský a katastrální [ČÚZK]. *Digitální geografický model území ČR (Data50) - všechny vrstvy*. [online]. 2023a [cit. 2024-04-20]. Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/arcgis/rest/services/DATA50/MapServer>

Český úřad zeměměřičský a katastrální [ČÚZK]. *Prohlížeč služba nad daty RUIAN: ulice*. [online]. 2024 [cit. 2024-04-20]. Dostupné z: https://ags.cuzk.cz/arcgis/rest/services/RUIAN/Prohlizeci_sluzba_nad_daty_RUIAN/MapServer

Český úřad zeměměřičský a katastrální [ČÚZK]. *Základní topografická mapa ČR*. [online]. 2023b [cit. 2024-04-20]. Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/arcgis1/rest/services/ZTM/MapServer>

DIBAVOD. *Záplavová území stoleté vody*. [online]. 2024 [cit. 2024-04-20]. Dostupné z: <https://www.dibavod.cz/27/struktura-dibavod.html>

GRIME, Megan M. and George WRIGHT, 2016. Delphi Method. *Wiley StatsRef: Statistics Reference Online* [online]. 2016, 1–6 [cit. 2024-04-15]. Dostupné z: doi:10.1002/9781118445112.stat07879

CHLIAOUTAKIS, Joannes E., Sofia KOUKOLI, Timo LAJUNEN a Georgia TZAMALOUKA. Lifestyle traits as predictors of driving behaviour in urban areas of Greece. *Transportation Research Part F* [online]. 2005, 8, 413-428. [cit. 2024-03-28]. Dostupné z: doi:10.1016/j.trf.2005.05.003

DANĚK, Petr. *Geografické myšlení: úvod do teoretických přístupů*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-7775-1. Dostupné z: doi:10.5817/CZ.MUNI.M210-6694-2013

DATAPLÁN. Plán rozvoje sportu Valašské Meziříčí na období 2020–2025. [online]. 2019, s. 11–35 [cit. 2024-04-03]. Dostupné z: https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/plan-rozvoje-sporu-valasske-mezirici-na-obdobi-2020-2025.pdf

DRBOHLAV, Dušan. *Důvody regionálních a sídelních preferencí obyvatelstva ČR*. In: Sborník ČSGS. 1990, svazek 95, č. 1, s. 13–29.) Dostupné z: https://geografie.cz/media/pdf/geo_1990095010013.pdf

JANSEN, Sylvia J. T. What is the worth of values in guiding residential preferences and choices? *Journal of Housing and the Built Environment* [online]. 2012, 27(3), 273–300 [cit. 2024-03-28]. Dostupné z: doi:10.1007/s10901-012-9270-0

JAROSZEWICZ, Joanna. Geo-questionnaire as the basis for spatial multi-criteria analysis of housing preferences of students. [online]. Poland: Warsaw University of Technology. 2019, 855-862 [cit. 2024-04-03]. Dostupné z: doi.org/10.5593/sgem2019/2.2

MAIER, Karel, Veronika ŠINDLEROVÁ, Jakub VOREL, Václav JETEL a Tomáš PELTAN. *Standardy dostupnosti veřejné dopravy*. [online]. Praha: České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury. 2020 [cit. 2024-04-10]. Dostupné z: <https://www.uur.cz/media/bdsip33u/35-standardy-dostupnosti-verejne-infrastruktury-aktualizace-2020-03.pdf>

MALCZEWSKI, Jacek a Claus RINNER. Multicriteria Decision Analysis in Geographic Information Science. *Advances in Geographic Information Science* [online]. Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg, 2015. [cit. 2024-04-10]. ISBN 978-3-540-74756-7. Dostupné z: doi:10.1007/978-3-540-74757-4.

MAPY.CZ. Valašské Meziříčí. [online]. 2024 [cit. 2024-04-3]. Dostupné z: <https://mapy.cz/s/pokurogotu>

MIKUŠ, Jakub. *Tržnice a krásenský břeh Bečvy se promění*. [online]. In: Valašské Meziříčí – oficiální web města, 20. 9. 2022. [cit. 2024-04-03]. Dostupné z: <https://www.valasskemezirici.cz/trznice-a-krasensky-breh-becvy-se-promeni/d-50706>

NEDAVAŠKOVÁ, Iva. *Oprava vlakového nádraží ve Valašském Meziříčí dostala zelenou*. In: iDnes.cz [online]. 15. 12. 2023 [cit. 2024-04-5]. Dostupné z: https://valassky.denik.cz/zpravy_region/vlakove-nadrazi-ve-valasskem-mezirici-20231213.html

ORTEGA-MOMTEQUÍN, Marcos, Fernando RUBIERA-MOROLLÓN a Blanca PÉREZ-GLADISH. Ranking residential locations based on neighbourhood sustainability and family profile. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology* [online]. 2021, 28(1), 49–63 [cit. 2024-03-15]. Dostupné z: doi:10.1080/13504509.2020.1778581

OXFORD ENGLISH DICTIONARY [OED]. *Lifestyle*. [online]. 2023 [cit. 2024-04-08]. Dostupné z: <https://www.oed.com/search/dictionary/?scope=Entries&q=lifestyle>

RISY.CZ. *Zlínský kraj – Správní obvody obcí s rozšířenou působností*. © 2021a Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. [online]. [cit. 2024-04-08]. Dostupné z: <https://www.risy.cz/cs/krajske-ris/zlinsky-kraj/obce-s-rozsir-pusobnosti>

RISY.CZ. *Valašské Meziříčí*. © 2021b Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. [online]. [cit. 2024-04-08]. Dostupné z: <https://www.risy.cz/cs/vyhledavace/uzemi/545058-valasske-mezirici>

RoadMedia. *Silnice I/57: Valašské Meziříčí–Jarcová, obchvat*. [online]. 2024 [cit. 2024-04-20]. Dostupné z: https://apdos.roadmedia.cz/Upload/Stavby/346/infoletak_s57-valmez-jarcova-obchvat.pdf?t=2023-12-19%2009:25:24.115

SALOMAO, Angélica. *Semi-Structured Interviews in Qualitative Research*. [online]. In: Mind the GRAPH, 20. 12. 2023. [cit. 2024-04-15]. Dostupné z: <https://mindthegraph.com/blog/semi-structured-interviews-in-qualitative-research/>

SINNIAH Gobi K., Muhammad Z. SHAH a Geoff VIGAR. FACTORS INFLUENCES RESIDENTIAL LOCATION SELECTION PREFERENCES TOWARD FUTURE NEIGHBORHOOD. *Jurnal Teknologi* [online]. 2016, 78(4) [cit. 2024-04-2]. Dostupné z: [doi:10.11113/jt.v78.7993](https://doi.org/10.11113/jt.v78.7993)

TAHERDOOST, Hamed a Mitra MADANCHIAN. Multi-Criteria Decision Making (MCDM) Methods and Concepts. *Encyclopedia* [online]. 2023, s. 77–87 [cit. 2024-04-15]. Dostupné z: [doi:10.3390/encyclopedia3010006](https://doi.org/10.3390/encyclopedia3010006)

VASANEN, Antti. Beyond stated and revealed preferences: the relationship between residential preferences and housing choices in the urban region of Turku, Finland. *Journal of Housing and the Built Environment* [online]. 2012, 27(3), 301–315 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: [doi:10.1007/s10901-012-9267-8](https://doi.org/10.1007/s10901-012-9267-8)

Valašské Meziříčí – oficiální web města. *Doprava a řidiči – MHD*. [online]. 2024a [cit. 2024-04-8]. Dostupné z: <https://mhd.valasskemezirici.cz>

Valašské Meziříčí – oficiální web města. *O městě*. [online]. 2024b [cit. 2024-04-8]. Dostupné z: <https://www.valasskemezirici.cz/o-meste/ds-1002/archiv=0&p1=41619>

WALKER, Joan L. a Jieping LI. Latent lifestyle preferences and household location decisions. *Journal of Geographical Systems* [online]. 2006, 9(1), 77–101 [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: doi:10.1007/s10109-006-0030-0

YIGITCANLAR, Tan, Md. KAMRUZZAMAN a Suharto TERIMAN. Neighborhood Sustainability Assessment: Evaluating Residential Development Sustainability in a Developing Country Context. *Sustainability* [online]. 2015, 7(3), 2570–2602 [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: doi:10.3390/su7032570

ZACHAROVÁ, Eva. *Základy vývojové psychologie*. Ostrava: Ostravská univerzita. 2012. [cit. 2024-04-10]. ISBN 978-80-7464-220-3. Dostupné z: <https://projekty.osu.cz/svp/opory/lf-zacharova-zaklady-vyvojove-psychologie.pdf>

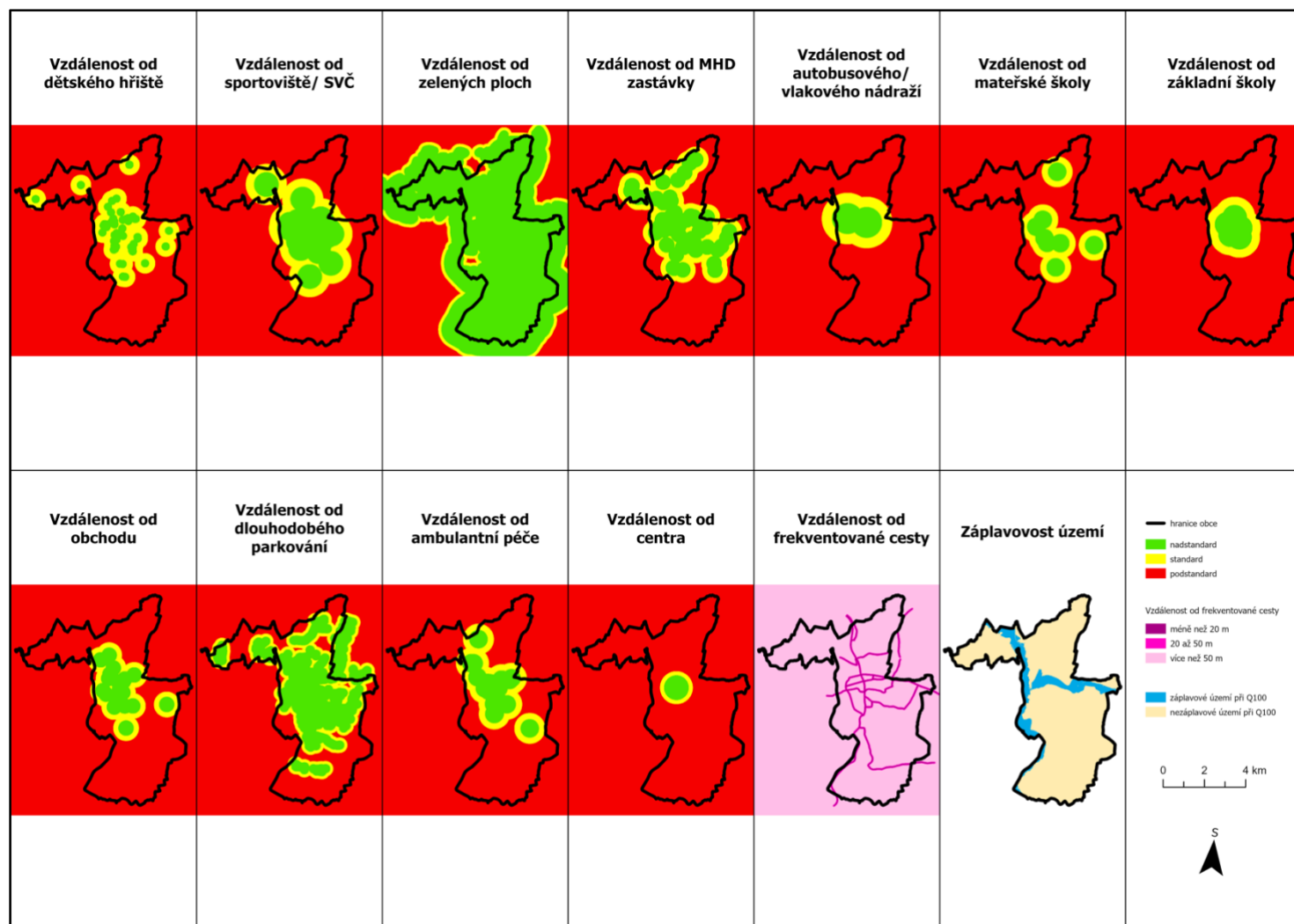
Seznam příloh

Vázané přílohy:

Příloha č. 1: Výsledky prostorové analýzy pro dílčí kritéria

Příloha č. 2: Fotografie nejvíce a nejméně atraktivních lokalit

Příloha č. 1

Obrázek 1: Výsledky prostorové analýzy pro dílčí kritéria, Natálie LESKOVJANOVÁ, Olomouc 2024

Zdroj: vlastní šetření, ArcČR 500 (2016), Data50 (2023), RÚIAN (2024), ZTM (2023), vlastní zpracování v ArcGIS Pro

Příloha č. 2:

Obrázek 2: Lokalita Vyhlička patří mezi velmi atraktivní oblasti

Zdroj: vlastní fotografie (duben 2024)

Obrázek 3: Lokalita Štěpánov patří mezi velmi atraktivní oblasti

Zdroj: vlastní fotografie (duben 2024)

Obrázek 4: Ulice Dvořákova patří mezi velmi atraktivní oblasti
Zdroj: vlastní fotografie (duben 2024)

Obrázek 5: Ulice Domluvilova patří mezi velmi atraktivní oblasti
Zdroj: vlastní fotografie (duben 2024)

Obrázek 6: Ulice Na Šištotě patří mezi velmi atraktivní oblasti
Zdroj: vlastní fotografie (duben 2024)

Obrázek 7: Lokalita Brňov, jedna z nejméně atraktivních oblastí
Zdroj: vlastní fotografie (duben 2024)